

Τμήμα Ψυχολογίας

Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Π4.2

**Κανονισμός
Σπουδών,
Πρακτικής Άσκησης,
Κινητικότητας,
Εκπόνησης Εργασιών**

15/ Ιούνιος / 2026

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ο Κανονισμός Σπουδών επικαιροποιήθηκε και εγκρίθηκε από τη συνεδρίαση της συνέλευσης του Τμήματος Υπ.Αριθμ.497/28.5.2026.

ΑΡΘΡΟ 1

Αντικείμενο και σκοπός του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ψυχολογίας έχει ως βασικό σκοπό την παροχή ολοκληρωμένης επιστημονικής εκπαίδευσης στους/στις φοιτητές/ριες στο πεδίο της Ψυχολογίας. Η εκπαίδευση αυτή περιλαμβάνει τόσο τη θεωρητική θεμελίωση όσο και την εφαρμοσμένη διάσταση της επιστήμης, ώστε οι απόφοιτοι/ες να αποκτούν ευρεία βάση γνώσεων, δεξιοτήτων και μεθοδολογικών εργαλείων.

Το Τμήμα Ψυχολογίας του Α.Π.Θ. αποσκοπεί στην παροχή άρτιας εκπαίδευσης σε βασικά και εξειδικευμένα πεδία της Ψυχολογίας, όπως η πειραματική, η βιολογική, η γνωστική, η νευροψυχολογία, η αναπτυξιακή, η εκπαιδευτική/σχολική, η κοινωνική, η οργανωσιακή και η κλινική ψυχολογία. Με την ολοκλήρωση των σπουδών τους, οι φοιτητές/ριες αναμένεται να έχουν αποκτήσει θεωρητικές και εφαρμοσμένες γνώσεις στο επιστημονικό πεδίο της Ψυχολογίας.

Το Πρόγραμμα Σπουδών έχει επίσης ως στόχο να διαμορφώσει αποφοίτους/ες που θα μπορούν να συνεχίσουν την εκπαίδευσή τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο και να ακολουθήσουν διαφορετικές επαγγελματικές διαδρομές σε πεδία εξειδίκευσης της επιστήμης της Ψυχολογίας. Ο Οδηγός Σπουδών αναφέρει ότι η ευρεία θεωρητική και εφαρμοσμένη βάση επιτρέπει στους/στις αποφοίτους/απόφοιτες να συνεχίσουν σε μεταπτυχιακό επίπεδο και να ακολουθήσουν επαγγελματικές κατευθύνσεις σε τομείς εξειδίκευσης της Ψυχολογίας.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών τους, οι απόφοιτοι/ες αναμένεται να διαθέτουν επιστημονικές γνώσεις και δεξιότητες ως προς την αναζήτηση και κριτική εξέταση της βιβλιογραφίας, τον ερευνητικό σχεδιασμό, την ανάλυση ερευνητικών δεδομένων με ποσοτικές και ποιοτικές μεθόδους, τη σύνθεση και ερμηνεία ευρημάτων και την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών. Παράλληλα, το Πρόγραμμα καλλιεργεί την εξοικείωση με την ανάπτυξη και εφαρμογή γνώσεων και μεθόδων της Ψυχολογίας για την κατανόηση της ανθρώπινης συμπεριφοράς και την προαγωγή της ευημερίας ατόμων, ομάδων και κοινοτήτων, καθώς και την ευαισθητοποίηση σε ζητήματα επιστημονικής και επαγγελματικής δεοντολογίας, συνεργατικότητας, σεβασμού της διαφορετικότητας, κατανόησης της οπτικής του φύλου και σεβασμού του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος.

ΑΡΘΡΟ 2

Επιστημονικοί Τομείς και βασικές κατευθύνσεις του Τμήματος

Το Τμήμα Ψυχολογίας συγκροτείται σε τρεις Τομείς, οι οποίοι καλύπτουν συγγενή γνωστικά αντικείμενα και εκφράζουν τους βασικούς επιστημονικούς και εκπαιδευτικούς προσανατολισμούς του Τμήματος. Οι Τομείς δεν αποτελούν, με βάση τα διαθέσιμα κείμενα, χωριστές επίσημες κατευθύνσεις πτυχίου με διαφορετικό τίτλο ή διακριτή ειδίκευση στο πτυχίο. Αποτελούν όμως τις βασικές ακαδημαϊκές περιοχές μέσα από τις οποίες οργανώνονται η διδασκαλία, τα γνωστικά αντικείμενα, τα εργαστήρια, τα μαθήματα επιλογής και οι ερευνητικές δραστηριότητες.

Οι τρεις Τομείς είναι:

1. Τομέας Νόησης, Εγκεφάλου και Συμπεριφοράς: Ο Τομέας αυτός καλύπτει γνωστικά αντικείμενα που συνδέονται με τη γνωστική και πειραματική ψυχολογία, τη γνωστική γηροψυχολογία, τη νευροψυχολογία και τις κλινικές και ερευνητικές εφαρμογές της, τη νευροψυχολογία της γλώσσας, τη βιοψυχολογία και τις βασικές νευροεπιστήμες. Οι ερευνητικές του κατευθύνσεις αφορούν, μεταξύ άλλων, τις γνωστικές και μεταγνωστικές διεργασίες, τη μνήμη, τη γλώσσα, τη γήρανση, τη νευροψυχολογική εκτίμηση και αποκατάσταση, τις επιδράσεις του στρες στον εγκέφαλο και τη συμπεριφορά, καθώς και προηγμένες μεθοδολογικές και στατιστικές προσεγγίσεις.
2. Τομέας Αναπτυξιακής και Σχολικής Ψυχολογίας: Ο Τομέας αυτός καλύπτει γνωστικά αντικείμενα που αφορούν τη διά βίου ανθρώπινη ανάπτυξη και τις αποκλίσεις της, την ψυχολογική αξιολόγηση στο σχολικό πλαίσιο, την εκπαιδευτική και σχολική ψυχολογία, τη συμβουλευτική ψυχολογία και τις εφαρμογές τους. Συνδέεται με θέματα ανάπτυξης, μάθησης, ψυχοκοινωνικής προσαρμογής, σχολικού πλαισίου, αξιολόγησης και παρέμβασης.
3. Τομέας Κοινωνικής και Κλινικής Ψυχολογίας: Ο Τομέας αυτός καλύπτει τα γνωστικά αντικείμενα της κοινωνικής ψυχολογίας, της οργανωσιακής ψυχολογίας και της κλινικής ψυχολογίας. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσονται μαθήματα και ερευνητικές περιοχές που αφορούν την ψυχική υγεία, την κοινωνική συμπεριφορά, τις κοινωνικές σχέσεις, τις ομάδες, την εργασία, την κλινική εκτίμηση και τις ψυχολογικές παρεμβάσεις.

Οι Τομείς συμβάλλουν στην κατάρτιση του Προγράμματος Σπουδών, καθώς το Πρόγραμμα καταρτίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος μετά από εισήγηση των αντίστοιχων Τομέων, εγκρίνεται από τη Σύγκλητο του Α.Π.Θ. και αναθεωρείται με την ίδια διαδικασία που ακολουθεί η κατάρτισή του.

ΑΡΘΡΟ 3

Διάρκεια φοίτησης και ακαδημαϊκή διάρθρωση

Η ελάχιστη δυνατή διάρκεια φοίτησης στο Τμήμα Ψυχολογίας είναι οκτώ εξάμηνα πλήρους φοίτησης. Η ανώτατη διάρκεια φοίτησης σε πρόγραμμα σπουδών πρώτου κύκλου με ελάχιστη διάρκεια οκτώ ακαδημαϊκών εξαμήνων είναι ο χρόνος αυτός προσαυξημένος κατά τέσσερα ακαδημαϊκά εξάμηνα,

δηλαδή $n+2$.

Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών οργανώνεται σε τέσσερα ακαδημαϊκά έτη και οκτώ εξάμηνα. Κάθε εξάμηνο αντιστοιχεί κανονικά σε 30 ΠΜ/ECTS, ενώ κάθε πλήρες ακαδημαϊκό έτος αντιστοιχεί σε 60 ΠΜ/ECTS. Για τη λήψη του πτυχίου απαιτούνται συνολικά τουλάχιστον 240 ΠΜ/ECTS, δηλαδή 8 εξάμηνα $\times$ 30 ΠΜ/ECTS. Το Πρόγραμμα είναι σύμφωνο με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων, ενώ μία μονάδα φόρτου εργασίας, δηλαδή μία ΠΜ/ECTS, αντιστοιχεί σε 26 ώρες εργασίας στο αντικείμενο του μαθήματος.

Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31η Αυγούστου του επόμενου ημερολογιακού έτους. Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει δεκατρείς εβδομάδες διδασκαλίας και, κατ' ανώτερο, τρεις εβδομάδες εξετάσεων.

Τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου αρχίζουν στα τέλη Σεπτεμβρίου και διαρκούν δεκατρείς εβδομάδες. Ακολουθεί η εξεταστική περίοδος του χειμερινού εξαμήνου. Τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου αρχίζουν το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Φεβρουαρίου και διαρκούν επίσης δεκατρείς εβδομάδες. Ακολουθεί η εξεταστική περίοδος του εαρινού εξαμήνου, ενώ τα μαθήματα χειμερινού και εαρινού εξαμήνου εξετάζονται επαναληπτικά κατά την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου.

ΑΡΘΡΟ 4

Μερική φοίτηση και υπέρβαση χρόνου σπουδών

Οι φοιτητές/ριες που αποδεδειγμένα εργάζονται τουλάχιστον είκοσι ώρες την εβδομάδα, οι φοιτητές/ριες με αναπηρία, καθώς και οι αθλητές/ριες που υπάγονται στις περιπτώσεις που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία, δύνανται να εγγράφονται ως φοιτητές/ριες μερικής φοίτησης. Για την ένταξη σε καθεστώς μερικής φοίτησης απαιτείται αίτηση προς τη Γραμματεία του Τμήματος, συνοδευόμενη από τα έγγραφα που αποδεικνύουν ότι συντρέχουν οι σχετικές προϋποθέσεις. Η αίτηση κατατίθεται κατά την έναρξη κάθε ακαδημαϊκού έτους για το οποίο ζητείται η έναρξη της μερικής φοίτησης.

Η μερική φοίτηση αρχίζει να ισχύει από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους, ανεξάρτητα από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως σοβαρή ασθένεια.

Ο/Η φοιτητής/ρια δύνανται να αιτηθεί κατ' εξαίρεση υπέρβαση της ανώτατης χρονικής διάρκειας φοίτησης για σοβαρούς λόγους υγείας που αφορούν τον ίδιο/την ίδια ή συγγενή πρώτου βαθμού, σύζυγο ή πρόσωπο με το οποίο έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης. Η αίτηση κατατίθεται πριν από τη λήξη της ανώτατης χρονικής διάρκειας φοίτησης στη Γραμματεία του Τμήματος και συνοδεύεται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά τεκμηρίωσης.

ΑΡΘΡΟ 5

Δομή και οργάνωση του Προγράμματος Σπουδών

Το Αναμορφωμένο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ψυχολογίας τέθηκε σε εφαρμογή με την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2017-2018. Περιλαμβάνει τη διδασκαλία θεωρητικών και εργαστηριακών μαθημάτων, την υποχρεωτική πρακτική άσκηση και την προαιρετική πτυχιακή εργασία, κατανεμημένα σε οκτώ ακαδημαϊκά εξάμηνα. Περιλαμβάνει επίσης το περιεχόμενο των μαθημάτων, τον αριθμό εβδομαδιαίων ωρών διδασκαλίας, τις πιστωτικές μονάδες, τα μαθησιακά αποτελέσματα και τις προϋποθέσεις για τη λήψη του πτυχίου.

Τα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών διακρίνονται στις εξής βασικές κατηγορίες:

α) Υποχρεωτικά μαθήματα

Τα υποχρεωτικά μαθήματα είναι μαθήματα γενικού υποβάθρου και ειδικού υποβάθρου/κορμού. Τα μαθήματα γενικού υποβάθρου παρέχουν την αναγκαία επιστημονική γνώση για την κατανόηση του γνωστικού αντικείμενου της Ψυχολογίας, ενώ τα μαθήματα ειδικού υποβάθρου παρέχουν γνώσεις που εντάσσονται άμεσα στο επιστημονικό αντικείμενο του Προγράμματος Σπουδών Ψυχολογίας. Είναι υποχρεωτικά για όλους/ες ανεξαιρέτως τους/τις φοιτητές/ριες.

Στο Αναμορφωμένο ΠΠΣ τα υποχρεωτικά μαθήματα αντιστοιχούν σε 96 ΠΜ/ECTS και είναι συνολικά δεκαέξι.

β) Μαθήματα επιλογής

Τα μαθήματα επιλογής είναι μαθήματα εμβάθυνσης και εμπέδωσης γνώσεων στους ποικίλους κλάδους της Ψυχολογίας. Από τα μαθήματα αυτά, ο/η φοιτητής/ρια επιλέγει, με βάση το επιστημονικό του/της ενδιαφέρον, ποια θα παρακολουθήσει και στα οποία θα εξεταστεί επιτυχώς, ώστε να συγκεντρώσει τον απαιτούμενο αριθμό πιστωτικών μονάδων για τη λήψη του πτυχίου.

Στα μαθήματα επιλογής μπορούν να περιλαμβάνονται μαθήματα στην αγγλική γλώσσα, ώστε να μπορούν να τα παρακολουθούν και εισερχόμενοι/ες φοιτητές/ριες στο πλαίσιο Erasmus+, καθώς και μαθήματα από άλλα Τμήματα, εφόσον εμπίπτουν ή είναι συναφή με την επιστήμη της Ψυχολογίας. Ο κατάλογος των μαθημάτων επιλογής επικαιροποιείται κάθε ακαδημαϊκό έτος.

Για τους/τις φοιτητές/ριες που εκπονούν πτυχιακή εργασία απαιτούνται 92 ΠΜ/ECTS από μαθήματα επιλογής. Για όσους/ες δεν εκπονούν πτυχιακή εργασία, οι ΠΜ/ECTS των μαθημάτων επιλογής ανέρχονται σε 112, καθώς οι 20 ΠΜ/ECTS της πτυχιακής εργασίας αντικαθίστανται από μαθήματα επιλογής.

γ) Μαθήματα ελεύθερης επιλογής

Τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής είναι μαθήματα γενικού ενδιαφέροντος, τα οποία μπορεί να προέρχονται από άλλα Τμήματα και ανακοινώνονται από τη Γραμματεία του Τμήματος κατά την έναρξη κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου. Οι φοιτητές/ριες μπορούν να επιλέξουν τέτοια μαθήματα, προκειμένου

να συγκεντρώσουν τον ανώτερο επιτρεπτό αριθμό ΠΜ που ορίζεται από το Πρόγραμμα Σπουδών. Οι πιστωτικές μονάδες των μαθημάτων ελεύθερης επιλογής μπορούν να καλυφθούν, όλες ή εν μέρει, και από μαθήματα επιλογής του Τμήματος.

Στο σύνολο των 240 ΠΜ/ECTS του πτυχίου μπορούν να προσμετρηθούν μέχρι 10 ΠΜ/ECTS από μαθήματα ελεύθερης επιλογής.

δ) Ξένη γλώσσα

Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών περιλαμβάνει δύο επίπεδα μαθημάτων ξένης γλώσσας, τα οποία είναι υποχρεωτικά για όλους/ες τους/τις φοιτητές/ριες. Κάθε φοιτητής/ρια μπορεί να επιλέξει μία από τρεις ξένες γλώσσες: Αγγλική, Γαλλική ή Γερμανική. Για τους/τις αλλοδαπούς/ές φοιτητές/ριες που έχουν ως ξένη γλώσσα την Ελληνική, διδάσκονται τέσσερα επίπεδα Ελληνικής Γλώσσας.

Τα μαθήματα ξένης γλώσσας αντιστοιχούν συνολικά σε 12 ΠΜ/ECTS.

ε) Πρακτική άσκηση

Η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για όλους/ες τους/τις φοιτητές/ριες του Τμήματος. Αντιστοιχεί σε 10 ΠΜ/ECTS και εντάσσεται στο έβδομο ή όγδοο εξάμηνο σπουδών.

στ) Πτυχιακή εργασία

Η πτυχιακή εργασία είναι προαιρετική επιστημονική εργασία. Αντιστοιχεί σε 20 ΠΜ/ECTS και εκπονείται κατά κανόνα σε δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα. Σε περίπτωση μη εκπόνησης πτυχιακής εργασίας, οι φοιτητές/ριες αντικαθιστούν τις 20 ΠΜ/ECTS με μαθήματα επιλογής.

ΑΡΘΡΟ 6

Συνολικές πιστωτικές μονάδες και προϋποθέσεις λήψης πτυχίου

Για τη λήψη του πτυχίου Ψυχολογίας απαιτούνται τουλάχιστον 240 ΠΜ/ECTS. Η κατανομή των πιστωτικών μονάδων στο Αναμορφωμένο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών έχει ως εξής:

Κατηγορία εκπαιδευτικής δραστηριότητας	ΠΜ/ECTS
16 υποχρεωτικά μαθήματα	96
Μαθήματα επιλογής, εάν εκπονηθεί πτυχιακή εργασία	92
Μαθήματα επιλογής, εάν δεν εκπονηθεί πτυχιακή εργασία	112
Μαθήματα ξένης γλώσσας	12
Μαθήματα ελεύθερης επιλογής	έως 10
Πρακτική άσκηση	10
Πτυχιακή εργασία, προαιρετική	20
Σύνολο για λήψη πτυχίου	240

Η κατανομή αυτή προκύπτει από τον Εσωτερικό Κανονισμό, σύμφωνα με τον οποίο το Πρόγραμμα προβλέπει 96 ΠΜ/ECTS για 16 υποχρεωτικά μαθήματα, 92 ΠΜ/ECTS μαθημάτων επιλογής για όσους/ες εκπονούν πτυχιακή εργασία ή 112 ΠΜ/ECTS για όσους/ες δεν την εκπονούν, 12 ΠΜ/ECTS ξένης γλώσσας, μέχρι 10 ΠΜ/ECTS ελεύθερης επιλογής, 10 ΠΜ/ECTS πρακτικής άσκησης και 20 ΠΜ/ECTS πτυχιακής εργασίας.

Ο/Η φοιτητής/ρια ολοκληρώνει επιτυχώς τη φοίτηση και λαμβάνει πτυχίο Ψυχολογίας εφόσον έχει συμπληρώσει τον ελάχιστο αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται, έχει εξεταστεί επιτυχώς σε όλα τα προβλεπόμενα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών, έχει εξεταστεί επιτυχώς στα μαθήματα της επιλεγμένης ξένης γλώσσας, έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την πρακτική άσκηση και, εφόσον την έχει επιλέξει, έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την πτυχιακή εργασία. Εάν δεν επιλεγεί πτυχιακή εργασία, οι πιστωτικές μονάδες της συμπληρώνονται με μαθήματα επιλογής.

ΑΡΘΡΟ 7

Ενδεικτική πορεία σπουδών ανά έτος

Το Πρόγραμμα Σπουδών οργανώνεται σε τέσσερα έτη. Τα πρώτα έτη έχουν κυρίως χαρακτήρα βασικής και κορμού εκπαίδευσης, ενώ τα τελευταία έτη επιτρέπουν μεγαλύτερη εμβάθυνση μέσω μαθημάτων επιλογής, πρακτικής άσκησης και, εφόσον επιλεγεί, πτυχιακής εργασίας.

Πρώτο έτος

Το πρώτο έτος αποσκοπεί στην εισαγωγή των φοιτητών/ριών στις βασικές έννοιες, θεωρίες και μεθόδους της Ψυχολογίας. Σύμφωνα με τον Οδηγό Σπουδών, οι πρωτοετείς φοιτητές/ριες δηλώνουν στο χειμερινό εξάμηνο τα προβλεπόμενα υποχρεωτικά μαθήματα του πρώτου εξαμήνου και το πρώτο επίπεδο ξένης γλώσσας, ενώ στο εαρινό εξάμηνο δηλώνουν τα προβλεπόμενα υποχρεωτικά μαθήματα του δεύτερου εξαμήνου και το δεύτερο επίπεδο ξένης γλώσσας.

Στα πρώτα δύο εξάμηνα δίνεται έμφαση στην εισαγωγή στο επιστημονικό αντικείμενο της Ψυχολογίας, στις βασικές θεωρητικές περιοχές, στη μεθοδολογία, στις ερευνητικές δεξιότητες και στη γλωσσική υποστήριξη μέσω της ξένης γλώσσας.

Δεύτερο έτος

Το δεύτερο έτος συνεχίζει την εκπαίδευση στα υποχρεωτικά μαθήματα κορμού. Σύμφωνα με τον Οδηγό Σπουδών, οι δευτεροετείς φοιτητές/ριες δηλώνουν τα υποχρεωτικά μαθήματα του τρίτου και τέταρτου εξαμήνου, καθώς και τυχόν υποχρεωτικά μαθήματα που οφείλουν από προηγούμενα εξάμηνα, μέσα στα επιτρεπόμενα όρια δήλωσης. Στο εαρινό εξάμηνο του δεύτερου έτους μπορούν να συμπληρώσουν τη δήλωσή τους και με μαθήματα επιλογής, σύμφωνα με τα όρια και τις οδηγίες του Προγράμματος.

Κατά το δεύτερο έτος εδραιώνεται η βασική επιστημονική κατάρτιση, ενώ οι φοιτητές/ριες αρχίζουν

να αποκτούν πληρέστερη εικόνα των επιμέρους κλάδων της Ψυχολογίας και των πιθανών πεδίων εμβάθυνσης.

Τρίτο έτος

Το τρίτο έτος χαρακτηρίζεται από μεγαλύτερη δυνατότητα επιλογής μαθημάτων. Οι φοιτητές/ριες εγγράφονται σε μαθήματα της επιλογής τους, μέσα στο προβλεπόμενο όριο ΠΜ/ECTS κάθε εξαμήνου, επιλέγοντας από μαθήματα του ενδεικτικού προγράμματος σπουδών. Συστήνεται να επιλέγουν κατά προτεραιότητα υποχρεωτικά μαθήματα στα οποία έχουν εξεταστεί ανεπιτυχώς τα προηγούμενα έτη και στη συνέχεια μαθήματα επιλογής και ελεύθερης επιλογής.

Μέχρι το τέλος του εαρινού εξαμήνου του τρίτου έτους, οι φοιτητές/ριες καλούνται να αποφασίσουν εάν θα εκπονήσουν πτυχιακή εργασία και να ξεκινήσουν τη διαδικασία ανάθεσής της. Η ανάθεση της πτυχιακής εργασίας ξεκινά κατά κανόνα στο τέλος του έκτου εξαμήνου φοίτησης, δηλαδή την 1η Ιουνίου.

Τέταρτο έτος

Το τέταρτο έτος περιλαμβάνει κυρίως μαθήματα επιλογής, την υποχρεωτική πρακτική άσκηση και, εφόσον έχει επιλεγεί, την ολοκλήρωση της πτυχιακής εργασίας. Οι τεταρτοετείς φοιτητές/ριες εγγράφονται σε μαθήματα επιλογής, δίνοντας προτεραιότητα σε τυχόν οφειλόμενα υποχρεωτικά μαθήματα και στη συμπλήρωση των αναγκών ΠΜ/ECTS για τη λήψη του πτυχίου.

Η πρακτική άσκηση εντάσσεται στο έβδομο ή όγδοο εξάμηνο, ενώ η πτυχιακή εργασία, εφόσον επιλεγεί, εκπονείται συνήθως σε δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα.

ΑΡΘΡΟ 8

Δηλώσεις μαθημάτων και ατομικό πρόγραμμα σπουδών

Κάθε φοιτητής/ρια καταρτίζει το ατομικό του/της πρόγραμμα σπουδών μέσα από το ενδεικτικό Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών, με την επιφύλαξη των περιορισμών που απορρέουν από τον Κανονισμό και τις αποφάσεις του Τμήματος για κάθε τρέχον ακαδημαϊκό έτος.

Κατά την έναρξη κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου, σε ημερομηνίες που ανακοινώνονται από τη Γραμματεία, κάθε φοιτητής/ρια οφείλει να υποβάλει ηλεκτρονική δήλωση μαθημάτων, στην οποία δηλώνονται τα μαθήματα που προτίθεται να παρακολουθήσει κατά το τρέχον εξάμηνο. Η δήλωση μαθημάτων εξασφαλίζει το δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις των δηλωμένων μαθημάτων στις αντίστοιχες εξεταστικές περιόδους και στην επαναληπτική εξέταση του ακαδημαϊκού έτους.

Η επιλογή των δηλούμενων μαθημάτων γίνεται από τον κατάλογο προσφερόμενων μαθημάτων που περιλαμβάνεται στον Οδηγό Σπουδών του αντίστοιχου ακαδημαϊκού έτους και αναρτάται πριν από την έναρξη του έτους στον δικτυακό τόπο του Τμήματος.

Σύμφωνα με τον Εσωτερικό Κανονισμό, η ηλεκτρονική δήλωση μαθημάτων κατά τα τέσσερα πρώτα

εξάμηνα δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 30 ΠΜ/ECTS ανά ακαδημαϊκό εξάμηνο, ενώ από το τέταρτο εξάμηνο φοίτησης και μετά μπορεί να περιλαμβάνει μέχρι 33 ΠΜ/ECTS.

Ο Οδηγός Σπουδών περιλαμβάνει νεότερες πρακτικές οδηγίες εφαρμογής για τις δηλώσεις, αναφέροντας ότι οι δηλώσεις εγγραφής σε εξάμηνο έχουν καταργηθεί με απόφαση Συγκλήτου, ενώ η δήλωση μαθημάτων γίνεται ηλεκτρονικά μέσω της πλατφόρμας students.auth.gr. Αναφέρει επίσης ειδικότερα όρια και οδηγίες ανά έτος, όπως όριο 42 ECTS για δηλώσεις δευτεροετών και 36 ECTS για φοιτητές/ριες τρίτου και τέταρτου έτους.

Η παράλειψη υποβολής δήλωσης μαθημάτων εντός των αποκλειστικών προθεσμιών που ορίζονται από τη Γραμματεία αποκλείει τον/τη φοιτητή/ρια από τη συμμετοχή στις εξετάσεις των μαθημάτων. Εάν εξεταστεί και βαθμολογηθεί μάθημα το οποίο δεν έχει προηγουμένως δηλωθεί κατά την αντίστοιχη ακαδημαϊκή περίοδο, ο βαθμός δεν λαμβάνεται υπόψη και το μάθημα δεν κατοχυρώνεται.

ΑΡΘΡΟ 9

Ωρολόγιο πρόγραμμα και διδασκαλία μαθημάτων

Η διδασκαλία των μαθημάτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών γίνεται σύμφωνα με το ωρολόγιο πρόγραμμα, το οποίο καταρτίζεται από τη Γραμματεία του Τμήματος τουλάχιστον δέκα ημέρες πριν από την έναρξη των μαθημάτων και ισχύει για ένα ακαδημαϊκό εξάμηνο. Το πρόγραμμα αναρτάται στον δικτυακό τόπο του Τμήματος.

Το ωρολόγιο πρόγραμμα περιλαμβάνει τα μαθήματα, τις αίθουσες διδασκαλίας και την εβδομαδιαία κατανομή των ωρών διδασκαλίας. Προβάλλεται ηλεκτρονικά μέσα από το πληροφοριακό σύστημα class.auth.gr και ανακοινώνεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Οι φοιτητές/ριες μπορούν να εξαγάγουν το ηλεκτρονικό πρόγραμμα μαθημάτων και αιθουσών σε διάφορες ηλεκτρονικές μορφές, όπως PDF και iCal.

Τα μαθήματα μπορούν να περιλαμβάνουν μόνο διδασκαλία θεωρίας ή να ενσωματώνουν φροντιστηριακές ασκήσεις και εργαστήρια. Οι προϋποθέσεις φοίτησης στα μαθήματα που περιλαμβάνουν φροντιστηριακές ασκήσεις ή εργαστήρια καθορίζονται από τους/τις διδάσκοντες/ουσες και περιλαμβάνονται στον Οδηγό Σπουδών της τρέχουσας ακαδημαϊκής χρονιάς.

Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται αναπλήρωση, με επανάληψη της διδασκαλίας του ακυρωθέντος μαθήματος σε ημέρα και ώρα που να διασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία του ωρολογίου προγράμματος.

ΑΡΘΡΟ 10

Πτυχιακή εργασία

Η πτυχιακή εργασία είναι προαιρετική. Οι προπτυχιακοί/ές φοιτητές/ριες, κατά το τελευταίο έτος των

σπουδών τους, δύνανται να εκπονήσουν πτυχιακή εργασία σε κάποιο από τα γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύει το Τμήμα Ψυχολογίας. Η πτυχιακή εργασία αποτελεί έργο του/της φοιτητή/ριας και αντικατοπτρίζει τις θεωρητικές και μεθοδολογικές του/της γνώσεις, καθώς και την ικανότητα συγγραφής και ολοκληρωμένης παρουσίασης ενός θέματος σύμφωνα με τις αρχές της επιστήμης της Ψυχολογίας.

Η πτυχιακή εργασία εκπονείται συνήθως σε δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα. Κατ' εξαίρεση και με τη σύμφωνη γνώμη του/της επόπτη/ριας, μπορεί να εκπονηθεί και σε ένα εξάμηνο. Η ανάθεση ξεκινά κατά κανόνα στο τέλος του έτους εξαμήνου φοίτησης. Το θέμα αποφασίζεται σε συνεργασία με τον/την επόπτη/ρια, ο/η οποίος/α επιβλέπει την πρόοδο και καθοδηγεί τον/τη φοιτητή/ρια κατά τη διάρκεια εκπόνησης.

Κάθε φοιτητής/ρια που επιθυμεί να εκπονήσει πτυχιακή εργασία οφείλει να καταθέσει το σχετικό έντυπο, υπογεγραμμένο από τον/την επόπτη/ρια, στην Κεντρική Γραμματεία του Τμήματος έως την τελευταία ημέρα υποβολής των ηλεκτρονικών δηλώσεων μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου.

Η πτυχιακή εργασία μπορεί να είναι ερευνητική ή βιβλιογραφική, να εκπονείται ατομικά ή από ομάδα δύο φοιτητών/ριών και ακολουθεί το πρότυπο συγγραφής του American Psychological Association. Αξιολογείται από τον/την επόπτη/ρια ως προς το περιεχόμενο, τη δομή και την αυτενέργεια του/της φοιτητή/ριας.

Η πτυχιακή εργασία αντιστοιχεί σε 20 ΠΜ/ECTS. Εφόσον ο/η φοιτητής/ρια δεν επιλέξει να εκπονήσει πτυχιακή εργασία, οι αντίστοιχες πιστωτικές μονάδες συμπληρώνονται με μαθήματα επιλογής.

ΑΡΘΡΟ 11

Πρακτική άσκηση

Η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική στο Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Ψυχολογίας και αντιστοιχεί σε 10 ΠΜ/ECTS. Εντάσσεται στο έβδομο ή όγδοο εξάμηνο σπουδών και η επιτυχής ολοκλήρωσή της αξιολογείται με τον χαρακτηρισμό «Επιτυχής/Ανεπιτυχής».

Οι προπτυχιακοί/ές φοιτητές/ριες πραγματοποιούν πρακτική άσκηση κατά το τελευταίο έτος σπουδών τους σε δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς όπου παρέχονται ψυχολογικές υπηρεσίες από επαγγελματίες ψυχολόγους. Οι επαγγελματίες ψυχολόγοι εποπτεύουν την πρακτική άσκηση των φοιτητών/ριών. Η ολοκλήρωση της πρακτικής πιστοποιείται από τον/την επόπτη/ρια του φορέα υποδοχής σε συνεργασία με τον/την επιστημονικά υπεύθυνο/η της πρακτικής άσκησης του Τμήματος.

Η πρακτική άσκηση έχει διάρκεια 160 ωρών και εκπονείται σε χρονικό διάστημα δύο μηνών μερικής απασχόλησης. Το εβδομαδιαίο ωράριο αντιστοιχεί στο εβδομαδιαίο ωράριο του φορέα υποδοχής και ανέρχεται σε 15-20 ώρες την εβδομάδα.

Η αίτηση ενδιαφέροντος για συμμετοχή στην πρακτική άσκηση υποβάλλεται ηλεκτρονικά μετά από

σχετική ανακοίνωση του Τμήματος. Τα κριτήρια επιλογής και τοποθέτησης των φοιτητών/ριών στις δομές πρακτικής άσκησης αφορούν το έτος φοίτησης και ακαδημαϊκά κριτήρια. Το 70% των διαθέσιμων θέσεων καλύπτεται από φοιτητές/ριες που διανύουν το έβδομο ή όγδοο εξάμηνο, ενώ το υπόλοιπο 30% από φοιτητές/ριες που βρίσκονται πάνω από το όγδοο εξάμηνο. Στα ακαδημαϊκά κριτήρια λαμβάνεται υπόψη ο αριθμός των ECTS που υπολείπονται για τη λήψη πτυχίου και, σε περίπτωση ισοψηφίας, ο μέσος όρος βαθμολογίας.

Το Τμήμα παρέχει επίσης δυνατότητα πραγματοποίησης πρακτικής άσκησης μέσω Erasmus+. Η πρακτική άσκηση στο πλαίσιο Erasmus+, εφόσον έχει σαφή σχέση με την επιστήμη της Ψυχολογίας, πιστώνεται με τον αντίστοιχο αριθμό ΠΜ/ECTS που φέρει η πρακτική άσκηση στο Πρόγραμμα Σπουδών και αντικαθιστά την υποχρέωση εκπόνησης πρακτικής άσκησης στην ημεδαπή.

Η πρακτική άσκηση των φοιτητών/ριών διέπεται από τον Κώδικα Δεοντολογίας του Συλλόγου Ελλήνων Ψυχολόγων και από τις ειδικές συνθήκες λειτουργίας κάθε δομής. Οι όροι και οι προϋποθέσεις πραγματοποίησης της πρακτικής, η διαδικασία αιτήσεων, επιλογής, ενστάσεων, ασφάλισης, υποχρεώσεων και δικαιωμάτων περιγράφονται στον Κανονισμό Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος.

ΑΡΘΡΟ 12

Αξιολόγηση επίδοσης και εξετάσεις

Η τελική αξιολόγηση για κάθε διδασκόμενο μάθημα πραγματοποιείται μετά το τέλος του εξαμήνου κατά το οποίο διδάσκεται. Τα μαθήματα κάθε εξαμήνου εξετάζονται κατά τη διάρκεια της αντίστοιχης εξεταστικής περιόδου, δηλαδή τον Ιανουάριο για το χειμερινό εξάμηνο και τον Ιούνιο για το εαρινό εξάμηνο, και επαναληπτικά τον Σεπτέμβριο κάθε ακαδημαϊκού έτους. Δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις έχουν οι φοιτητές/ριες που έχουν συμπεριλάβει το αντίστοιχο μάθημα στην ηλεκτρονική δήλωση μαθημάτων κατά την έναρξη του εξαμήνου.

Η βαθμολογική κλίμακα για την αξιολόγηση της επίδοσης των προπτυχιακών φοιτητών/ριών ορίζεται από 0 έως 10, με διαβαθμίσεις ακέραιης ή μισής μονάδας. Η παρακολούθηση ενός μαθήματος θεωρείται επιτυχής όταν ο τελικός βαθμός είναι τουλάχιστον 5. Η κλίμακα χαρακτηρισμού της επίδοσης είναι: «Άριστα» για βαθμούς 8,5-10, «Λίαν Καλώς» για βαθμούς 6,5-8,49 και «Καλώς» για βαθμούς 5-6,49.

Υποχρεωτικά μαθήματα στα οποία ο/η φοιτητής/ρια δεν έλαβε προβιβάσιμο βαθμό πρέπει να επαναλαμβάνονται με νέα δήλωση σε επόμενο ακαδημαϊκό εξάμηνο. Τα μαθήματα επιλογής και ελεύθερης επιλογής στα οποία δεν λαμβάνεται προβιβάσιμος βαθμός μπορούν είτε να δηλωθούν εκ νέου είτε να αντικατασταθούν με άλλα.

Η αξιολόγηση μπορεί να πραγματοποιείται με γραπτή ή προφορική εξέταση. Στη διαμόρφωση της τελικής βαθμολογίας μπορεί να λαμβάνονται υπόψη ενδιάμεσες αξιολογήσεις, όπως γραπτές ή

προφορικές πρόοδοι, παρουσιάσεις εργασιών και εργαστηριακές ασκήσεις. Ο τρόπος και η διαδικασία αξιολόγησης καθορίζονται από τον/τη διδάσκοντα/ουσα και ανακοινώνονται στο διάγραμμα του μαθήματος και στην Υπηρεσία Ηλεκτρονικών Μαθημάτων του Α.Π.Θ.

Σε περίπτωση πιστοποιημένων ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών προβλέπεται δυνατότητα ειδικής συνθήκης εξέτασης, κατόπιν επικοινωνίας με τους/τις Συμβούλους Σπουδών.

Κατά τη διαδικασία των εξετάσεων, το πρόγραμμα εξετάσεων αναρτάται εγκαίρως από τη Γραμματεία στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Οι φοιτητές/ριες οφείλουν να φέρουν μαζί τους την ακαδημαϊκή ταυτότητα ή άλλο δημόσιο έγγραφο απόδειξης ταυτότητας. Απαγορεύεται η χρήση κινητού τηλεφώνου ή άλλου ηλεκτρονικού μέσου κατά τη διάρκεια της εξέτασης, ενώ σε περίπτωση παράβασης μπορεί να επιβληθεί μηδενισμός του γραπτού και άλλες κυρώσεις σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες του Ιδρύματος.

Αναβαθμολόγηση γραπτού δεν επιτρέπεται. Τα γραπτά φυλάσσονται με ευθύνη του/της διδάσκοντα/ουσας για δύο ακαδημαϊκά έτη. Διόρθωση βαθμού επιτρέπεται μόνο εφόσον διαπιστωθεί λάθος εκ παραδρομής, ύστερα από έγγραφο του/της αρμόδιου/ας διδάσκοντος/ουσας και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Οι φοιτητές/ριες έχουν δυνατότητα πρόσβασης στο γραπτό τους κατόπιν επικοινωνίας με τους/τις διδάσκοντες/ουσες.

Εάν ο/η φοιτητής/ρια αποτύχει περισσότερες από τρεις φορές σε ένα μάθημα, μπορεί, ύστερα από αίτησή του/της, να εξεταστεί από τριμελή επιτροπή καθηγητών/ριών της Σχολής, οι οποίοι/ες έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο και ορίζονται από τον/την Κοσμήτορα.

ΑΡΘΡΟ 13

Λήψη πτυχίου, τύπος τίτλου και βαθμός πτυχίου

Ο/Η φοιτητής/ρια του Τμήματος Ψυχολογίας ολοκληρώνει επιτυχώς τη φοίτηση και λαμβάνει πτυχίο Ψυχολογίας όταν έχει συμπληρώσει τον ελάχιστο αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται, έχει εξεταστεί επιτυχώς σε όλα τα προβλεπόμενα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών, έχει εξεταστεί επιτυχώς στα μαθήματα της επιλεγμένης ξένης γλώσσας, έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την πρακτική άσκηση και, εφόσον την έχει επιλέξει, έχει ολοκληρώσει την πτυχιακή εργασία. Σε περίπτωση που δεν έχει επιλεγεί πτυχιακή εργασία, οι αντίστοιχες μονάδες συμπληρώνονται με μαθήματα επιλογής.

Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ψυχολογίας του Α.Π.Θ. απονέμει Πτυχίο στην «Ψυχολογία». Το πτυχίο είναι δημόσιο έγγραφο, εκδίδεται από τη Γραμματεία του Τμήματος μετά την ολοκλήρωση του Προγράμματος και υπογράφεται από τον/την Πρύτανη, τον/την Πρόεδρο και τον/την Γραμματέα του Τμήματος.

Πριν από την απονομή του πτυχίου, μπορεί να χορηγείται στον/στην απόφοιτο/η βεβαίωση επιτυχούς περάτωσης του Προγράμματος, ύστερα από αίτηση προς τη Γραμματεία. Επιπλέον του πτυχίου,

χορηγείται Παράρτημα Διπλώματος, το οποίο περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τη φύση, το επίπεδο, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών.

Ο βαθμός πτυχίου υπολογίζεται με βάση τους βαθμούς των μαθημάτων και τις αντίστοιχες πιστωτικές μονάδες τους. Προϋπόθεση για τον υπολογισμό και την απονομή του πτυχίου είναι η συμπλήρωση του ελάχιστου αριθμού πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου, δηλαδή 240 ΠΜ/ECTS.

Ο/Η φοιτητής/ρια δικαιούται να εξεταστεί σε δύο επιπλέον επιλεγόμενα μαθήματα, ο βαθμός των οποίων μπορεί να αντικαταστήσει χαμηλότερους βαθμούς άλλων επιλεγόμενων μαθημάτων, κατόπιν αίτησης. Οι βαθμοί των μαθημάτων που αντικαθίστανται δεν υπολογίζονται στον τελικό βαθμό πτυχίου ούτε οι αντίστοιχες ΠΜ/ECTS στον ελάχιστο αριθμό των 240 ΠΜ/ECTS, ενώ τα μαθήματα αυτά αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος.

Η κλίμακα χαρακτηρισμού του πτυχίου είναι: «Άριστα» για βαθμό 8,50-10, «Λίαν Καλώς» για βαθμό 6,50-8,49 και «Καλώς» για βαθμό 5-6,49.

ΑΡΘΡΟ 14

Αποφοίτηση

Το πτυχίο απονέμεται σε ειδική τελετή ορκωμοσίας, παρουσία των αποφοίτων, ενώπιον του/της Κοσμήτορα, του/της Προέδρου του Τμήματος και των μελών ΔΕΠ. Η ορκωμοσία δεν αποτελεί συστατική διαδικασία της επιτυχούς περάτωσης των σπουδών, αλλά είναι αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση του έγγραφου τίτλου πτυχίου.

Η ορκωμοσία πραγματοποιείται τρεις φορές τον χρόνο, μετά το πέρας των εξεταστικών περιόδων Ιανουαρίου, Ιουνίου και Σεπτεμβρίου. Οι ακριβείς ημερομηνίες καθορίζονται από την Κοσμητεία της Φιλοσοφικής Σχολής και αναρτώνται στον δικτυακό τόπο του Τμήματος.

ΑΡΘΡΟ 15

Οδηγός Σπουδών και ενημέρωση φοιτητών/ριών

Ο Οδηγός Προπτυχιακών Σπουδών καταρτίζεται κάθε Μάιο από τη Συνέλευση του Τμήματος. Περιγράφει αναλυτικά τη δομή και τις αρχές που διέπουν το Πρόγραμμα Μαθημάτων, τις επιμέρους εκπαιδευτικές ενότητες, τον φόρτο εργασίας όλων των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, το περιεχόμενο των διδασκόμενων μαθημάτων, τα μαθησιακά αποτελέσματα, τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των φοιτητών/ριών. Παρέχει επίσης γενικότερες πληροφορίες για τη δομή του Τμήματος, τις παρεχόμενες υπηρεσίες, το προσωπικό και χρήσιμο πληροφοριακό υλικό για κάθε νεοεγγεγραφόμενο/η φοιτητή/ρια.

Η προσεκτική μελέτη του Οδηγού Σπουδών και η τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από αυτόν

αποτελεί βασική υποχρέωση κάθε φοιτητή/ριας. Ο Οδηγός επικαιροποιείται κάθε ακαδημαϊκό έτος και αναρτάται στον δικτυακό τόπο του Τμήματος.

Όλες οι πληροφορίες για το Πρόγραμμα Σπουδών, τον Οδηγό Σπουδών, την αναλυτική περιγραφή των μαθημάτων, τους τρόπους αξιολόγησης, τους/τις διδάσκοντες/ουσες, το ωρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλίας και εξετάσεων, τις υπηρεσίες και τα έντυπα της Γραμματείας, τις υποτροφίες και τις ανακοινώσεις διατίθενται στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Το Τμήμα οργανώνει ενημερωτικές συναντήσεις για τους/τις φοιτητές/ριες. Περιλαμβάνονται ειδική εκδήλωση υποδοχής πρωτοετών, εξαμηνιαίες ενημερωτικές συναντήσεις για την πρακτική άσκηση, ενημερωτική συνάντηση για κινητικότητα Erasmus+ και Erasmus+ International, καθώς και συνάντηση για φοιτητές/ριες τρίτου και τέταρτου έτους σχετικά με πρακτικά ζητήματα διαχείρισης των σπουδών τους.

ΑΡΘΡΟ 16

Σύμβουλοι Σπουδών και ακαδημαϊκή υποστήριξη

Για την καθοδήγησή τους σε θέματα που αφορούν τις σπουδές τους, οι φοιτητές/ριες μπορούν να επικοινωνούν με τους/τις Συμβούλους Σπουδών του Τμήματος, οι οποίοι ορίζονται από τη Συνέλευση κάθε ακαδημαϊκό έτος. Οι Σύμβουλοι Σπουδών καθοδηγούν και υποστηρίζουν τους/τις φοιτητές/ριες σε ζητήματα φοίτησης, επιλογής μαθημάτων, πτυχιακής εργασίας, πρακτικής άσκησης, άλλων δυνατοτήτων του Προγράμματος Σπουδών και συνέχισης σπουδών σε προγράμματα δεύτερου και τρίτου κύκλου.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε φοιτητές/ριες που αντιμετωπίζουν σοβαρές μαθησιακές ή άλλες δυσκολίες προσαρμογής, σε συνεργασία με τις λοιπές υποστηρικτικές δομές του Α.Π.Θ., με στόχο τη διευκόλυνση της προσβασιμότητας στις εκπαιδευτικές διαδικασίες και την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών.

Το Τμήμα Ψυχολογίας μεριμνά για τους/τις φοιτητές/ριες ΑμεΑ και καταβάλλει προσπάθεια για τη διευκόλυνση των σπουδών τους. Οι διδάσκοντες/ουσες υποχρεούνται να υποστηρίζουν τους/τις φοιτητές/ριες ΑμεΑ κατά την παρακολούθηση μαθημάτων, παρέχοντας επιπλέον χρόνο για την αφομοίωση της διδασκαλίας, την επίλυση αποριών και την ενημέρωση για ειδικό υποστηρικτικό υλικό.

ΑΡΘΡΟ 17

Συγγράμματα και λοιπά βοηθήματα

Οι προπτυχιακοί/ές φοιτητές/ριες του Τμήματος δικαιούνται να επιλέγουν και να προμηθεύονται δωρεάν αριθμό διδακτικών συγγραμμάτων ίσο με τον συνολικό αριθμό των υποχρεωτικών και επιλεγόμενων μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου Ψυχολογίας. Το δικαίωμα

επιλογής και δωρεάν προμήθειας διδακτικών συγγραμμάτων δεν επεκτείνεται στα επιπλέον μαθήματα που οι φοιτητές/ριες επιλέγουν και στα οποία εξετάζονται, ακόμη και αν αυτά υπολογίζονται για τη λήψη του πτυχίου.

Ως διδακτικό σύγγραμμα θεωρείται ένα έντυπο βιβλίο, έντυπες ή ηλεκτρονικές ακαδημαϊκές σημειώσεις ή ηλεκτρονικά βιβλία ελεύθερης πρόσβασης, εφόσον ανταποκρίνονται ολοκληρωμένα στο γνωστικό αντικείμενο του μαθήματος. Ο κατάλογος των διδακτικών συγγραμμάτων συντάσσεται κάθε ακαδημαϊκό έτος ύστερα από εισηγήσεις των Τομέων και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

ΑΡΘΡΟ 18

Αξιολόγηση μαθημάτων και εκπαιδευτικού έργου

Η αξιολόγηση των μαθημάτων και του εκπαιδευτικού έργου των διδασκόντων/ουσών από τους/τις φοιτητές/ριες στηρίζεται στην κείμενη νομοθεσία και πραγματοποιείται σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζει ο αρμόδιος φορέας για τη διασφάλιση ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση.

Σε ημερομηνίες που ορίζονται από τη Γραμματεία, κάθε φοιτητής/ρια καλείται, μέσω της ιστοσελίδας της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας, να αξιολογήσει το εκπαιδευτικό έργο του Τμήματος. Η αξιολόγηση γίνεται με ανώνυμο ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο για τα μαθήματα που διδάχθηκαν και τους/τις διδάσκοντες/ουσες κάθε εξαμήνου. Η διαδικασία διαρκεί περίπου έναν έως ενάμιση μήνα προς το τέλος του εξαμήνου και ολοκληρώνεται πριν από την έναρξη της εξεταστικής περιόδου.

ΑΡΘΡΟ 19

Κινητικότητα Erasmus+

Το Πρόγραμμα Κινητικότητας Erasmus+ για Σπουδές και Πρακτική Άσκηση, συμπεριλαμβανομένης της διεθνούς κινητικότητας Erasmus+ International, δίνει τη δυνατότητα σε προπτυχιακούς/ές και μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ριες να πραγματοποιήσουν με υποτροφία μέρος των σπουδών τους σε πανεπιστήμιο άλλου κράτους-μέλους του Προγράμματος ή την πρακτική τους άσκηση σε πανεπιστήμια, επιχειρήσεις και οργανισμούς.

Η διάρκεια σπουδών στο εξωτερικό δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τρεις μήνες ούτε μεγαλύτερη από ένα ακαδημαϊκό έτος, δηλαδή δώδεκα μήνες, ανά επίπεδο φοίτησης, ανεξάρτητα από τον αριθμό και το είδος της κινητικότητας. Οι περίοδοι αυτές αναγνωρίζονται στο πλαίσιο διαπανεπιστημιακών συμφωνιών μεταξύ των ιδρυμάτων προέλευσης και υποδοχής.

Στο Τμήμα Ψυχολογίας, το πρόγραμμα Erasmus+ συντονίζεται από μέλη ΔΕΠ για την κινητικότητα σπουδών και πρακτικής άσκησης. Οι Συντονιστές/ριες ECTS/Erasmus+ είναι υπεύθυνοι/ες για την ενημέρωση και καθοδήγηση των φοιτητών/ριών, τη διαδικασία επιλογής, τη συμφωνία μάθησης στο ίδρυμα υποδοχής και την αναγνώριση μαθημάτων και μεταφορά πιστωτικών μονάδων.

ΑΡΘΡΟ 20

Βιβλιοθήκη, εργαστήρια και υποστηρικτικές δομές

Στο Τμήμα λειτουργεί βιβλιοθήκη στη διάθεση των φοιτητών/ριών, η οποία διαθέτει ελληνικά και ξενόγλωσσα επιστημονικά συγγράμματα, περιοδικά, μεταπτυχιακές και διδακτορικές διατριβές. Οι εγγεγραμμένοι χρήστες έχουν δικαίωμα δανεισμού και διαδανεισμού συγγραμμάτων και υλικού, πρόσβασης σε επιστημονικές βάσεις δεδομένων και χρήσης του αναγνωστηρίου.

Το Πρόγραμμα Σπουδών λειτουργεί στους χώρους του Τμήματος Ψυχολογίας και σε άλλους χώρους της Φιλοσοφικής Σχολής, οι οποίοι περιλαμβάνουν αίθουσες, αμφιθέατρα, ερευνητικά εργαστήρια, αίθουσα σεμιναρίων και εκπαιδευτική νησίδα στο Εργαστήριο Ψυχολογίας, στην οποία οι φοιτητές/ριες έχουν αποκλειστική πρόσβαση.

Στο Τμήμα λειτουργούν θεσμοθετημένα εργαστήρια που συνδέονται με την εκπαιδευτική και ερευνητική δραστηριότητα, όπως το Ψυχολογικό Εργαστήριο, το Εργαστήριο Γνωστικής Νευροεπιστήμης και το Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Ψυχολογίας, ενώ αναλυτικές πληροφορίες για τα εργαστήρια διατίθενται στον Οδηγό Σπουδών και στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

ΑΡΘΡΟ 21

Διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη

Τη διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών παρέχει η Γραμματεία του Τμήματος και οι Γραμματείες των Τομέων.

Η Γραμματεία ενημερώνει τους/τις φοιτητές/ριες για ζητήματα εγγραφών, δηλώσεων μαθημάτων, προγραμμάτων διδασκαλίας και εξετάσεων, πρακτικής άσκησης, πτυχιακής εργασίας, πιστοποιητικών, βεβαιώσεων, ορκωμοσίας και λοιπών διοικητικών διαδικασιών. Οι σχετικές ανακοινώσεις αναρτώνται στον δικτυακό τόπο του Τμήματος και στις προβλεπόμενες ηλεκτρονικές πλατφόρμες του Α.Π.Θ.

ΑΡΘΡΟ 22

Τελικές διατάξεις

Ο Κανονισμός Σπουδών συγκεντρώνει και οργανώνει σε ενιαίο κείμενο τα βασικά σημεία του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών και του Οδηγού Προπτυχιακών Σπουδών που αφορούν άμεσα τη φοίτηση των φοιτητών/ριών.

Για ειδικότερα ζητήματα, διαδικασίες εφαρμογής, μεταβατικές διατάξεις, ειδικές περιπτώσεις, λεπτομέρειες μαθημάτων, περιγράμματα, προϋποθέσεις εργαστηρίων, πρακτικής άσκησης, πτυχιακής εργασίας, κινητικότητας και φοιτητικών υπηρεσιών, εφαρμόζονται τα πλήρη κείμενα του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας, του Οδηγού Σπουδών, των ειδικών κανονισμών του Τμήματος και οι

αποφάσεις των αρμόδιων οργάνων του Τμήματος, της Σχολής και του Ιδρύματος.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

Ο Κανονισμός Πρακτικής Άσκησης επικαιροποιήθηκε και εγκρίθηκε από τη συνεδρίαση της συνέλευσης του Τμήματος Υπ.Αριθμ.497/28.5.2026.

A. ΟΦΕΛΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥΣ

Η Πρακτική Άσκηση αφορά τη μικρής διάρκειας παρουσία φοιτητών/τριών και την άσκηση καθηκόντων σε εν δυνάμει χώρους εργασίας. Συμβάλλει στην καλύτερη αξιοποίηση σε επαγγελματικό επίπεδο των γνώσεων και των δεξιοτήτων που αποκτούν οι φοιτητές/τριες κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, στην αποτελεσματικότερη και επωφελέστερη ένταξη των αποφοίτων της ανώτατης εκπαίδευσης στο παραγωγικό σύστημα της χώρας, καθώς και στη δημιουργία ενός δίαυλου αμφίδρομης μετάδοσης πληροφοριών μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των παραγωγικών φορέων.

Ολοκληρώνοντας την Πρακτική Άσκηση, οι φοιτητές/τριες αναμένεται: (α) να έχουν εξοικειωθεί με την παροχή ψυχολογικών υπηρεσιών σε (ποικίλα) πραγματικά περιβάλλοντα εργασίας, (β) να έχουν αναπτύξει δεξιότητες αυτόνομης εργασίας, (γ) να έχουν αναπτύξει δεξιότητες ομαδικής εργασίας και συνεργασίας με άλλους επιστήμονες σε ένα διεπιστημονικό πλαίσιο παροχής υπηρεσιών, και (δ) να έχουν καλλιεργήσει το απαραίτητο ήθος και τη δεοντολογική συμπεριφορά που υπαγορεύει το επάγγελμα του/της ψυχολόγου.

B. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Η Πρακτική Άσκηση στο Τμήμα μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω του μαθήματος με κωδικό ΨΥ-998 και τίτλο «ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ».

Βασικά στοιχεία

Το μάθημα με κωδικό ΨΥ-998 και Τίτλο ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ είναι μάθημα υποχρεωτικό στο Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Ψυχολογίας Α.Π.Θ. (ΠΔ 15227/41993 και απόφαση Συνέλευσης αρ. 217/10.6.2010). Αντιστοιχεί σε 10 ECTS (βάσει του νέου Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του ακαδημαϊκού έτους 2017-2018, απόφαση ΓΣ: αρ. 293/16.02.2017) και εντάσσεται στο 7ο ή 8ο εξάμηνο σπουδών. Η κλίμακα στην οποία αξιολογείται έχει τη μορφή «επιτυχώς/ανεπιτυχώς» (τελευταία επικαιροποίηση στοιχείων για την Πρακτική Άσκηση με απόφαση Συνέλευσης 424/21-09-2023).

Η Πρακτική Άσκηση έχει διάρκεια δύο (2) ημερολογιακούς μήνες και καθορίζεται σε 20 ώρες/εβδομάδα. Έχει οριστεί ως μερικής διάρκειας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Η Πρακτική Άσκηση πραγματοποιείται σε πέντε (5) καθορισμένες περιόδους που έχει ορίσει το Τμήμα και πιο συγκεκριμένα στις περιόδους Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου, Μαρτίου-Απριλίου, Μαΐου-Ιουνίου, Ιουλίου-Αυγούστου, Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου. Οι μήνες δύναται να αλλάζουν, για λόγους ανωτέρας βίας. Σε κάθε περίπτωση, το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης Α.Π.Θ. ανακοινώνει τις περιόδους Πρακτικής Άσκησης στην ιστοσελίδα του το Σεπτέμβριο κάθε ακαδημαϊκού έτους.

Η Πρακτική Άσκηση δύναται να διεξάγεται σε δημόσιες υπηρεσίες, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' και β' βαθμού, Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) και επιχειρήσεις (εξαιρούνται οι περιπτώσεις ιδιωτικών γραφείων που προσφέρουν υπηρεσίες ψυχολόγου), εφεξής καλούμενους «Φορείς Υποδοχής», υπό την καθοδήγηση στελέχους Επόπτη του Φορέα Υποδοχής και την εποπτεία διδάσκοντος του Προγράμματος Σπουδών.

Η Πρακτική Άσκηση δύναται να διεξάγεται και σε Φορείς Υποδοχής της αλλοδαπής, εφόσον καθίσταται εφικτή η εποπτεία της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Η Πρακτική Άσκηση δύναται να διεξάγεται και μέσω του προγράμματος Erasmus. Στην περίπτωση αυτή ισχύουν οι προβλέψεις του Κανονισμού «Κινητικότητα Φοιτητών/τριών ERASMUS+». Η Πρακτική Άσκηση πραγματοποιείται αποκλειστικά στους χώρους εγκατάστασης ή παροχής υπηρεσιών του Φορέα Υποδοχής στους οποίους ο/η ασκούμενος/η φοιτητής/τρια παρευρίσκεται. Σε περίπτωση μετακίνησής του εκτός των άνω χώρων στο πλαίσιο της Πρακτικής Άσκησης του, τα έξοδα μετακίνησης και τυχόν διαμονής βαρύνουν το Φορέα Υποδοχής.

Υπεύθυνος Πρακτικής Άσκησης του μαθήματος είναι μέλος ΔΕΠ, Ε.ΔΙ.Π., Ε.Ε.Π. ή Ε.Τ.Ε.Π. το οποίο έχει οριστεί με απόφαση Συνέλευσης.

Εκτός του Υπευθύνου Πρακτικής Άσκησης, με απόφαση Συνέλευσης έχει οριστεί τριμελής Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης και τριμελής Επιτροπή Ενστάσεων.

Η Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης ορίζει Επόπτη Πρακτικής Άσκησης ανά ασκούμενο/η φοιτητή/τρια.

Ποιοι μπορούν να συμμετέχουν στο μάθημα;

Μπορούν να συμμετέχουν οι φοιτητές/τριες του Τμήματος, οι οποίοι βρίσκονται στο 7^ο εξάμηνο σπουδών και πάνω.

Κριτήρια επιλογής

Στην περίπτωση που οι διαθέσιμες θέσεις είναι λιγότερες από τις αιτήσεις των ενδιαφερόμενων φοιτητών/τριών, τότε εφαρμόζονται τα παρακάτω **κριτήρια επιλογής** (επικαιροποιήθηκαν στη Συνέλευση του Τμήματος αρ. συνεδρίασης 424/21-09-2023) είναι: Το 70% των θέσεων καλύπτεται από φοιτητές/τριες του 7^{ου} και 8^{ου} εξαμήνου και το 30% από φοιτητές/τριες που βρίσκονται σε

μεγαλύτερα εξάμηνα. Η παραπάνω αναλογία δύναται να τροποποιηθεί με την προϋπόθεση ότι θα καλύπτεται πλήρως ο αριθμός των φοιτητών/τριών του 7^{ου} και 8^{ου} εξαμήνου που επιθυμούν να κάνουν Πρακτική Άσκηση και είναι σε θέση να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους με τη λήξη του τετάρτου έτους (εξεταστική Σεπτεμβρίου).

Ενιαία κριτήρια επιλογής του Τμήματος:

Ο αριθμός των μορίων που προκύπτει από τη σχέση:

$$M = M.O. \text{ Βαθμολογίας} * 2 + (X/230) * 80$$

όπου X είναι ο αριθμός ECTS των μαθημάτων που έχουν εξετασθεί επιτυχώς, με μέγιστη τιμή X/230 το 1.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας, προτάσσονται στην κατάταξη αυτοί με τα περισσότερα ECTS και σε δεύτερο επίπεδο (νέα ισοβαθμία), προτάσσονται αυτοί με τον μεγαλύτερο M.O. Στην περίπτωση που υπάρξει ισοβαθμία φοιτητών/τριών μετά την εφαρμογή των παραπάνω, τότε θα προηγείται ο/η φοιτητής/τρια με τα περισσότερα υποχρεωτικά μαθήματα που έχουν εξετασθεί επιτυχώς. Στην έσχατη περίπτωση που προκύψει και πάλι ισοβαθμία, θα προηγείται ο/η φοιτητής/τρια με το μεγαλύτερο συνολικό αριθμό μαθημάτων που έχουν εξετασθεί επιτυχώς.

Τα παραπάνω κριτήρια εφαρμόζονται και για την τοποθέτηση των φοιτητών/φοιτητριών σε φορείς υποδοχής.

Αιτήσεις φοιτητών/τριών - Επιλογή - Ενστάσεις

Οι αιτήσεις των φοιτητών/τριών πραγματοποιούνται με συγκεκριμένο τρόπο και σε συγκεκριμένες ημερομηνίες, μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης. Η διαδικασία υποβολής αιτήσεων, καθώς και οι ημερομηνίες, ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος ή/και στην ιστοσελίδα του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης. Η διάρκεια υποβολής αιτήσεων για την Πρακτική Άσκηση των φοιτητών/τριών είναι κατ' ελάχιστο δέκα (10) ημερολογιακές ημέρες. Μετά την επιλογή των φοιτητών/τριών από την Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης, τα αποτελέσματα αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος ή/και στην ιστοσελίδα του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης Α.Π.Θ. Οι φοιτητές/τριες, που δεν έχουν επιλεγεί (και εφόσον συντρέχει λόγος), έχουν το δικαίωμα να καταθέσουν ηλεκτρονικά ένσταση (σε ειδική φόρμα/έντυπο) στο Γραφείο Πρακτικής Άσκησης Α.Π.Θ. εντός πέντε (5) ημερολογιακών ημερών από την ανάρτηση των αποτελεσμάτων. Οι ενστάσεις εξετάζονται από την αρμόδια Επιτροπή Ενστάσεων Πρακτικής Άσκησης. Ο οριστικός πίνακας επιλεγέντων/επιλαχόντων φοιτητών/τριών που θα πραγματοποιήσουν Πρακτική Άσκηση εγκρίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος.

Αναλυτική διαδικασία αιτήσεων, επιλογής και τοποθέτησης σε Φορείς Υποδοχής.

1. Στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης ή/και στην ιστοσελίδα του Τμήματος οι ημερομηνίες υποβολής των αιτήσεων από τους/τις ενδιαφερόμενους/ες φοιτητές/τριες μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης. Οι αιτήσεις πραγματοποιούνται για την Πρακτική Άσκηση όλου του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους. Ταυτόχρονα αναρτάται και ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ κατάλογος Φορέων Υποδοχής/Δομών με τις οποίες συνεργάζεται το Τμήμα και από τις οποίες η Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης σε συνεργασία με το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης θα ζητήσει, παράλληλα με τις αιτήσεις, να προσφέρουν όσο το δυνατόν περισσότερες θέσεις Πρακτικής Άσκησης.
2. Με τη λήξη των αιτήσεων ζητούνται από τη γραμματεία του Τμήματος τα υπολειπόμενα ECTS και ο Μ.Ο. βαθμολογίας (με την ολοκλήρωση της εξεταστικής του Σεπτεμβρίου) των φοιτητών/τριών που έχουν υποβάλει αίτηση, προκειμένου να εφαρμοστούν τα κριτήρια επιλογής.
3. Η επιλογή των φοιτητών/τριών πραγματοποιείται με βάση τα κριτήρια επιλογής που έχει θεσπίσει το Τμήμα. Με τον παραπάνω τρόπο κατατάσσονται όλοι/ες οι φοιτητές/τριες για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος. Αναρτάται κατάλογος με τους/τις επιλεγέντες/επιλεγείσες και τους/τις επιλαχόντες/επιλαχούσες για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος.
4. Με την υποβολή της αίτησης, οι φοιτητές/τριες καλούνται να δηλώσουν: α) σε ποια από τις περιόδους επιθυμούν να ασκηθούν, β) εάν επιθυμούν να αναζητήσουν ΜΟΝΟΙ τους Φορέα Υποδοχής/Δομή στη Θεσσαλονίκη εκτός του καταλόγου συνεργαζόμενων Φορέων Υποδοχής ή σε άλλη πόλη. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να δηλωθεί και η πόλη. Να σημειωθεί πως, για να εγκριθεί από την Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος νέος Φορέας Υποδοχής, θα πρέπει να πληροί τις εξής προϋποθέσεις: α) Η Πρακτική Άσκηση δύναται να διεξάγεται σε δημόσιες υπηρεσίες, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' και β' βαθμού, Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) και επιχειρήσεις (εξαιρούνται οι περιπτώσεις ιδιωτικών γραφείων που προσφέρουν υπηρεσίες ψυχολόγου), β) Να διαθέτει Ψυχολόγο, για να υπάρχει η δυνατότητα εποπτείας των ασκουμένων, και γ) Να ακολουθήσει τις διοικητικές διαδικασίες που θα του υποδείξει το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης (Σημειώνεται ότι ο ενδιαφερόμενος Φορέας Υποδοχής ή φοιτητής/τρια μπορεί να ενημερώνεται από το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης για τις ακριβείς διαδικασίες που ισχύουν κατά το τρέχον χρονικό διάστημα).

Παραδείγματα τέτοιων Φορέων Υποδοχής/δομών αποτελούν τα ψυχιατρικά νοσοκομεία, οι ψυχιατρικές κλινικές των γενικών νοσοκομείων, τα κέντρα ψυχικής υγείας, τα σχολεία και άλλοι εκπαιδευτικοί χώροι όπου εργάζονται ψυχολόγοι, διάφορες υπηρεσίες πρόληψης για την ψυχική υγεία, κ.ά. Η Πρακτική Άσκηση στους παραπάνω Φορείς Υποδοχής πραγματοποιείται υπό την καθημερινή εποπτεία ψυχολόγου του Φορέα Υποδοχής και η ολοκλήρωσή της πιστοποιείται από

- αυτόν/ήν. Η αναζήτηση Φορέα Υποδοχής εκτός των συνεργαζόμενων γίνεται πάντα σε συνεννόηση με την Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος.
5. Σε περίπτωση που για μία περίοδο Πρακτικής Άσκησης, η ζήτηση θέσεων από τους/τις αιτούντες/ούσες φοιτητές/τριες είναι μεγαλύτερη από τις προσφερόμενες θέσεις, οι φοιτητές/τριες θα τοποθετούνται στις περιόδους με βάση τα κριτήρια επιλογής, όπως έχουν αναφερθεί παραπάνω. Συνεπώς, οι επιλογές των φοιτητών/τριών στο πλαίσιο των αιτήσεών τους **δεν είναι δεσμευτικές** για το Τμήμα ή το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης. Σε κάθε περίπτωση, θα γίνεται προσπάθεια ΟΛΟΙ/ΟΛΕΣ οι φοιτητές/τριες που έχουν επιλεγεί να τοποθετούνται μέχρι την τελευταία περίοδο Πρακτικής Άσκησης.
6. Οι επιλεγμένοι φοιτητές/τριες για την κάθε περίοδο καλούνται με email από το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης σε συγκεκριμένα διαστήματα να επιλέξουν Φορείς Υποδοχής/Δομές στο Πληροφοριακό Σύστημα της Πρακτικής Άσκησης. Έχουν τη δυνατότητα να δηλώσουν περισσότερους από έναν Φορέα Υποδοχής. Σε περίπτωση που για μία θέση Πρακτικής Άσκησης υπάρχει μεγαλύτερη ζήτηση από τους/τις φοιτητές/τριες εφαρμόζονται και πάλι τα κριτήρια επιλογής που έχει ορίσει το Τμήμα, με στόχο την τοποθέτηση των φοιτητών/τριών σε Φορείς Υποδοχής.
7. Εάν κάποιος/α φοιτητής/τρια επιλεγεί για τοποθέτηση βάσει των κριτηρίων που εφαρμόζονται, αλλά αρνηθεί την τοποθέτηση, ή αν αποχωρήσει για προσωπικούς του/της λόγους από δομή στην οποία τοποθετήθηκε, ειδοποιούνται οι υπόλοιποι/ες στη λίστα επιλεγέντων/εισών με σειρά προτεραιότητας. Ο/η φοιτητής/τρια που αποχωρεί θα πρέπει, πλέον, να αναζητήσει μόνος/η του/της Φορέα Υποδοχής σε επόμενη περίοδο. Στην περίπτωση που δεν τοποθετηθεί τελικά και εξακολουθούν να παραμένουν κενές θέσεις σε συνεργαζόμενους Φορείς Υποδοχής, καλούνται οι επιλαχόντες/ούσες με σειρά προτεραιότητας.
8. Σε περίπτωση που εξαντληθεί ο κατάλογος και των επιλαχόντων/ουσών φοιτητών/τριών, τότε αναρτάται δεύτερη πρόσκληση για αιτήσεις.
9. Διευκρινίζεται ότι, εάν ένας/μία φοιτητής/τρια αναζητήσει ΜΟΝΟΣ/Η του/της Φορέα Υποδοχής/Δομή εκτός του καταλόγου των Συνεργαζόμενων Φορέων Υποδοχής, τότε, εφόσον εγκριθεί το σχετικό αίτημά του, το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης θα αντιστοιχίζει ΜΟΝΟ αυτόν/ή τον/την φοιτητή/τρια στον συγκεκριμένο φορέα, ανεξαρτήτως του αν για τον ίδιο Φορέα Υποδοχής έχει υποβάλει και άλλος/η φοιτητής/τρια αίτηση.

Επιλογή Φορέα Υποδοχής

Η Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης, σε συνεργασία με το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης, υποστηρίζουν τους/τις φοιτητές/τριες στην εύρεση Φορέα Υποδοχής για τη διεξαγωγή της Πρακτικής Άσκησης.

Η Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης μπορεί να τοποθετήσει τον/την φοιτητή/τρια σε Φορέα Υποδοχής από τους ήδη συνεργαζόμενους ή να εγκρίνει Φορέα Υποδοχής, που ο/η φοιτητής/τρια έχει προτείνει ο/η ίδιος/α, σύμφωνα με όσα περιγράφονται στην ενότητα: «Αναλυτική διαδικασία αιτήσεων, επιλογής και τοποθέτησης σε Φορείς Υποδοχής».

Για λόγους ηθικής δεοντολογίας, ο/η φοιτητής/τρια δεν μπορεί να πραγματοποιήσει την Πρακτική του Άσκηση σε συγγενικό πρόσωπο (π.χ. γονείς, θείοι, κλπ). Τέλος, διευκρινίζεται ότι, εάν ένας/μία φοιτητής/τρια αναζητήσει ΜΟΝΟΣ/Η του/της Φορέα Υποδοχής/Δομή εκτός του καταλόγου των Συνεργαζόμενων Φορέων Υποδοχής, τότε, εφόσον εγκριθεί το σχετικό αίτημά του, το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης θα αντιστοιχίζει ΜΟΝΟ αυτόν/ή τον/την φοιτητή/τρια στον συγκεκριμένο φορέα, ανεξαρτήτως του αν για τον ίδιο Φορέα Υποδοχής έχει υποβάλει και άλλος/η φοιτητής/τρια αίτηση.

Σε κάθε περίπτωση, η καταχώριση και η διάθεση θέσεων Πρακτικής Άσκησης για τους/τις φοιτητές/τριες πρώτου κύκλου σπουδών πραγματοποιείται υποχρεωτικά στο ειδικό Πληροφοριακό Σύστημα ΑΤΛΑΣ της ανώνυμης εταιρείας του Ελληνικού Δημοσίου με την επωνυμία «Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας Α.Ε.» (Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε.). Για τους σκοπούς του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (ΕΕ L119) και του ν. 4624/2019 (Α' 137), το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων ενεργούν ως Υπεύθυνοι Επεξεργασίας και η Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε. ως Εκτελούσα την Επεξεργασία. Κάθε θέση πρακτικής άσκησης που αφορά σε φοιτητές/τριες πρώτου κύκλου σπουδών του Α.Π.Θ. υποχρεωτικά δημοσιεύεται και καταγράφεται στο πληροφοριακό σύστημα ΑΤΛΑΣ.

Αλλαγή Φορέα Υποδοχής – Διακοπή Πρακτικής Άσκησης

Για τις περιπτώσεις αλλαγής Φορέα Υποδοχής ή διακοπή της Πρακτικής Άσκησης εφαρμόζονται όσα ορίζονται στον Κανονισμό ΠΑ του Ιδρύματος.

Δικαιώματα και Υποχρεώσεις φοιτητών/τριών

- Ο/η φοιτητής/τρια πριν την έναρξη της Πρακτικής του/της Άσκησης πρέπει να ακολουθήσει τις οδηγίες που θα του δοθούν από το Τμήμα ή/και το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης σχετικά την υλοποίηση της Πρακτικής Άσκησης.
- Κατά τη διάρκεια της Πρακτικής Άσκησης, ο/η ασκούμενος/η φοιτητής/τρια δικαιούται αδειάς μίας (1) ημέρας ανά μήνα Πρακτικής Άσκησης, για λόγους προσωπικούς, υγείας ή εκπαιδευτικούς (π.χ. εξετάσεις). Ο/Η ασκούμενος/η μπορεί να χρησιμοποιήσει τις ημέρες απουσίας είτε τμηματικά είτε συνολικά κατά τη διάρκεια της Πρακτικής Άσκησης. Στην περίπτωση που θέλει να κάνει χρήση της αδειάς του για προσωπικούς ή εκπαιδευτικούς λόγους,

τότε θα πρέπει να ενημερώσει με email για την απουσία του/της δύο (2) ημέρες νωρίτερα τον οριζόμενο Επόπτη Πρακτικής Άσκησης από την πλευρά του Ιδρύματος, το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης και φυσικά το Φορέα Υποδοχής. Σε περίπτωση που δεν ενημερώσει δύο (2) ημέρες νωρίτερα και έπειτα από έλεγχο διαπιστωθεί ότι ο/η ασκούμενος/η φοιτητής/τρια απουσιάζει από το Φορέα Υποδοχής, η απουσία αυτή θα θεωρείται αδικαιολόγητη και θα αποτελεί λόγο ακύρωσης της Πρακτικής Άσκησης. Όταν συντρέχουν λόγοι υγείας, τότε ο/η ασκούμενος/η μπορεί να ενημερώσει για την απουσία του/της και την ίδια ημέρα.

- Ο/Η ασκούμενος/η φοιτητής/τρια στον χώρο της Πρακτικής Άσκησης, υποχρεούται να ακολουθεί τους κανονισμούς ασφαλείας και εργασίας ως και κάθε άλλη ρύθμιση που ισχύει για το προσωπικό του Φορέα Υποδοχής. Αδικαιολόγητες απουσίες ή παράβαση των κανονισμών του εργασιακού χώρου μπορούν να οδηγήσουν στη διακοπή της Πρακτικής Άσκησης. Στην περίπτωση αυτή, ο/η φοιτητής/τρια δύναται να επαναλάβει την Πρακτική Άσκηση, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στον Κανονισμό Πρακτικής Άσκησης του Ιδρύματος.
- Για την ολοκλήρωση της Πρακτικής Άσκησης απαιτούνται τα παρακάτω παραδοτέα για κάθε ασκούμενο/η:
 1. **Έντυπο Ε3.5 έναρξης:** το έντυπο οφείλει να το καταχωρήσει ο Φορέας Υποδοχής στο ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ πριν την έναρξη της Πρακτικής Άσκησης και να το αποστείλει στο Γραφείο Πρακτικής Άσκησης ηλεκτρονικά (praktiki@auth.gr) ή ταχυδρομικά ή να παραδοθεί μέσω του/της ασκούμενου/ης σε συγκεκριμένες ημερομηνίες που ορίζει το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης Α.Π.Θ. Για τις ημερομηνίες υποβολής, ο Φορέας Υποδοχής ενημερώνεται ηλεκτρονικά, μαζί με όλες τις λεπτομέρειες έναρξης της Πρακτικής Άσκησης.
 2. **Υπογεγραμμένες Συμβάσεις Πρακτικής Άσκησης:** τις υπογεγραμμένες συμβάσεις Πρακτικής Άσκησης οφείλει να τις αποστείλει ο Φορέας Υποδοχής στο Γραφείο Πρακτικής Άσκησης Α.Π.Θ. είτε ταχυδρομικά είτε να παραδοθούν μέσω του/της ασκούμενου/ης σε συγκεκριμένες ημερομηνίες, που ορίζει το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης Α.Π.Θ. Για τις ημερομηνίες υποβολής, ο Φορέας Υποδοχής ενημερώνεται ηλεκτρονικά, μαζί με όλες τις λεπτομέρειες έναρξης της Πρακτικής Άσκησης.
 3. **Ηλεκτρονική Αξιολόγηση Πρακτικής Άσκησης από τον/την ασκούμενο/η:** συμπληρώνεται από τον/την ασκούμενο/η σε ειδική φόρμα, που υπάρχει στο ΠΣ του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης Α.Π.Θ., μετά τη λήξη της Πρακτικής Άσκησης.
 4. **Έντυπο Ε3.5 λήξης:** το έντυπο οφείλει να το καταχωρήσει ο Φορέας Υποδοχής στο ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ το αργότερο τέσσερις (4) εργάσιμες ημέρες μετά τη λήξη της Πρακτικής Άσκησης και να το αποστείλει στο Γραφείο Πρακτικής Άσκησης ηλεκτρονικά (praktiki@auth.gr) ή ταχυδρομικά ή να παραδοθεί μέσω του ασκούμενου/ης σε συγκεκριμένες ημερομηνίες, που

ορίζει το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης Α.Π.Θ. Για τις ημερομηνίες ο Φορέας Υποδοχής ενημερώνεται ηλεκτρονικά, μαζί με όλες τις λεπτομέρειες λήξης της Πρακτικής Άσκησης.

5. **Ηλεκτρονική Αξιολόγηση Πρακτικής Άσκησης από το Φορέα Υποδοχής:** συμπληρώνεται από το Φορέα Υποδοχής σε ειδική φόρμα, που υπάρχει στο ΠΣ του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης Α.Π.Θ., μετά τη λήξη της Πρακτικής Άσκησης.

6. **Ηλεκτρονική Αξιολόγηση Πρακτικής Άσκησης από τον Επόπτη Πρακτικής Άσκησης:** συμπληρώνεται από τον επόπτη Πρακτικής Άσκησης σε ειδική φόρμα, που υπάρχει ΠΣ του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης Α.Π.Θ., μετά τη λήξη της Πρακτικής Άσκησης.

- Ο Υπεύθυνος Πρακτικής Άσκησης αποφασίζει για την αποδοχή ή την απόρριψη των στοιχείων / δικαιολογητικών. Σε περίπτωση απόρριψης, μετά από αίτηση του/της ενδιαφερόμενου/ης φοιτητή/τριας, η Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης αποφασίζει οριστικά για τη διάρκεια και το αντικείμενο απασχόλησης που πρέπει να πραγματοποιηθούν συμπληρωματικά ή ακυρώνει την απόφαση απόρριψης του Υπευθύνου Πρακτικής Άσκησης και κάνει δεκτά τα στοιχεία / δικαιολογητικά.
- Ο/Η ασκούμενος/η δεν μπορεί να ορκιστεί πριν την ολοκλήρωση της Πρακτικής του/της Άσκησης, αφού η Πρακτική Άσκηση αποτελεί μάθημα του Προγράμματος Σπουδών. Μπορεί όμως να έχει ολοκληρώσει τις ακαδημαϊκές του/της υποχρεώσεις και να μην έχει έχει καταθέσει αίτηση ορκωμοσίας.

Ασφάλιση Φοιτητών/τριών κατά τη διάρκεια της Πρακτικής Άσκησης

Με βάση την κείμενη νομοθεσία, οι φοιτητές/τριες που διεξάγουν Πρακτική Άσκηση, υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα

Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 10 του ν.

2217/1994 (Α'83) μόνο για τον κίνδυνο του ατυχήματος. Για την ασφάλιση παροχών ασθενείας σε είδος, εφαρμόζεται η παρ. 10 του άρθρου 15 του ν. 3232/2004 (Α' 48).

Ο/Η φοιτητής/τρια, λόγω της ασφάλισής του/της από την Πρακτική του/της Άσκηση, δεν παύει να είναι ασφαλισμένος/η στους γονείς του/της (ή αν είναι άμεσα ασφαλισμένος/η στη δική του/της ασφάλεια), δε χάνει την ασφάλισή του/της.

Αποζημίωση Φοιτητών/τριών

Η αποζημίωση από την Πρακτική Άσκηση πραγματοποιείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τον κανονισμό Πρακτικής Άσκησης του Ιδρύματος.

Διευκολύνσεις φοιτητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Για τις περιπτώσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος για συμμετοχή στην Πρακτική Άσκηση φοιτητών/τριών με αναπηρία (ΑμεΑ) ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, οι αιτήσεις θα αξιολογούνται με τα κριτήρια αξιολόγησης που θα ισχύουν για όλους τους ενδιαφερόμενους. Εντούτοις, εάν υπάρχουν φοιτητές/τριες με αναπηρία που πληρούν τα κριτήρια επιλογής, αλλά βρίσκονται στις πρώτες θέσεις των επιλαχόντων φοιτητών/τριών, η αίτησή τους θα γίνεται προσπάθεια να ικανοποιείται κατ' εξαίρεση με ταυτόχρονη ισάριθμη αύξηση των προσφερόμενων θέσεων Πρακτικής Άσκησης. Ταυτόχρονα, η Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης, σε συνεργασία με το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης, θα φροντίσουν για την εξεύρεση Φορέα Υποδοχής που να μπορεί να ασκήσει φοιτητή/τρια με αναπηρία.

Βεβαίωση Πραγματοποίησης Πρακτικής Άσκησης

Στο τέλος της Πρακτικής Άσκησης ο/η κάθε ασκούμενος/η, λαμβάνει ειδοποίηση από το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης Α.Π.Θ. για να παραλάβει βεβαίωση πραγματοποίησης Πρακτικής Άσκησης.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Ο Κανονισμός Κινητικότητας επικαιροποιήθηκε και εγκρίθηκε από τη συνεδρίαση της συνέλευσης του Τμήματος Υπ.Αριθμ.497/28.5.2026.

Οι φοιτητές/τριες του Τμήματος Ψυχολογίας του Α.Π.Θ. έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε διαφορετικά προγράμματα και δράσεις κινητικότητας για σπουδές ή/και για πρακτική άσκηση. Συγκεκριμένα, τους δίνεται η δυνατότητα μετακίνησης μέσω του Προγράμματος Erasmus+ (Σπουδές, International, Πρακτική), μέσω Συμφωνιών Συνεργασίας του Τμήματος Διεθνών Σχέσεων του Α.Π.Θ. (International), στο πλαίσιο της Συμμαχία Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων EPICUR ("European Partnership for an Innovative Campus Unifying Regions") και μέσω του Προγράμματος Εσωτερικής Κινητικότητας.

Κινητικότητα στο πλαίσιο του Προγράμματος Erasmus+

Το Πρόγραμμα Κινητικότητας Erasmus+ για Σπουδές και Πρακτική Άσκηση, συμπεριλαμβανομένης της διεθνούς κινητικότητας Erasmus+ International, στο οποίο συμμετέχει το Α.Π.Θ., αφορούν ένα πλαίσιο δράσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την προαγωγή της συνεργασίας μεταξύ Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης χωρών εντός και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με την υπογραφή διμερών συνεργασιών, το Πρόγραμμα δίνει τη δυνατότητα σε προπτυχιακούς/ές και μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ριες να πραγματοποιήσουν με υποτροφία μέρος των σπουδών τους σε Πανεπιστήμιο άλλου κράτους-μέλους του Προγράμματος με το οποίο έχει συναφθεί διμερής συμφωνία, καθώς και την Πρακτική τους Άσκηση σε Πανεπιστήμια/Επιχειρήσεις/Οργανισμούς. Η διάρκεια σπουδών στο εξωτερικό δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τρεις μήνες (3 μήνες) και μεγαλύτερη από ένα ακαδημαϊκό έτος (12 μήνες) ανά επίπεδο φοίτησης (προπτυχιακό, μεταπτυχιακό, διδακτορικό) ανεξαρτήτως του αριθμού και του είδους της κινητικότητας (σπουδές ή πρακτική άσκηση). Οι περίοδοι αυτές αναγνωρίζονται στο πλαίσιο διαπανεπιστημιακών συμφωνιών μεταξύ των ιδρυμάτων προέλευσης και υποδοχής.

Στο Τμήμα Ψυχολογίας το πρόγραμμα Erasmus+ συντονίζεται από μία συντονιστική επιτροπή που αποτελείται από τέσσερα μέλη ΔΕΠ. Για την κινητικότητα για σπουδές, τα δύο μέλη ΔΕΠ είναι υπεύθυνα για τους εξερχόμενους φοιτητές/τριες (φοιτητές/τριες του Α.Π.Θ.) και τα άλλα δύο μέλη ΔΕΠ είναι υπεύθυνα για τους εισερχόμενους φοιτητές/τριες (φοιτητές/τριες συνεργαζόμενων Ιδρυμάτων του εξωτερικού). Δύο Συντονίστριες, μέλη ΔΕΠ της επιτροπής, έχουν και το συντονισμό του δράσης της διεθνούς διάστασης του προγράμματος (Erasmus+ International). Ένα μέλος ΔΕΠ της συντονιστικής επιτροπής είναι υπεύθυνο για την κινητικότητα για πρακτική άσκηση. Τα μέλη

ΔΕΠ υποστηρίζονται από ένα μέλος ΕΤΕΠ του Τμήματος. Οι Συντονιστές/ριες ECTS/Erasmus+ είναι υπεύθυνοι/ες για τη διάχυση του προγράμματος Erasmus+ στους/στις φοιτητές/ριες του Τμήματος και στα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, την ενημέρωση και καθοδήγηση των φοιτητών/ριών, τη διαδικασία επιλογής των εξερχόμενων φοιτητών/ριών για σπουδές και πρακτική άσκηση (σε συνεργασία με το Τμήμα Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων), τη συγκρότηση της συμφωνίας μάθησης στο Ίδρυμα Υποδοχής, καθώς και τη διαδικασία αναγνώρισης των μαθημάτων και μεταφοράς των πιστωτικών μονάδων από το Ίδρυμα Υποδοχής στο Ίδρυμα Προέλευσης. Επιπλέον, έχουν την ευθύνη των εισερχόμενων φοιτητών/ριών και της συγκρότησης της συμφωνίας μάθησης στο Τμήμα, καθώς και την ευθύνη υποδοχής εισερχόμενων μελών ΔΕΠ στο Τμήμα.

Κινητικότητα για Σπουδές

Το Τμήμα Ψυχολογίας του Α.Π.Θ. συμμετέχει ενεργά στο πρόγραμμα Erasmus από το 1987. Ήταν ένα από τα πρώτα Τμήματα του Α.Π.Θ. το οποίο συμμετείχε σε δίκτυα ευρωπαϊκών πανεπιστημίων, προάγοντας την κινητικότητα εξερχόμενων και εισερχόμενων φοιτητών/ριών και μελών ΔΕΠ από τότε που ξεκίνησε να λειτουργεί το πρόγραμμα Erasmus.

Το Τμήμα διαθέτει ένα μεγάλο αριθμό διμερών συμφωνιών με αντίστοιχα Τμήματα Ιδρυμάτων Υποδοχής ώστε να διασφαλίζεται ετησίως, με την προϋπόθεση της εκάστοτε διαθέσιμης χρηματοδότησης, η κινητικότητα για Σπουδές στο πλαίσιο του Προγράμματος Erasmus+ για ένα μεγάλο αριθμό φοιτητών/ριών του Τμήματος. Για την επιλογή των εξερχόμενων για Σπουδές φοιτητών/ριών του Τμήματος Ψυχολογίας εφαρμόζεται η διαδικασία επιλογής που έχει οριστεί από το Τμήμα Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων (Τ.Ε.Ε.Π) του Α.Π.Θ., η οποία εφαρμόζεται από το σύνολο των Σχολών και Τμημάτων του Α.Π.Θ.

Οι προϋποθέσεις συμμετοχής, τα κριτήρια επιλεξιμότητας φοιτητών/ριών για σπουδές και η μοριοδότηση των κριτηρίων περιγράφονται αναλυτικά στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://eurep.auth.gr/el/students/studies>.

Το Τμήμα Ψυχολογίας δέχεται εισερχόμενους/ες φοιτητές/ριες για σπουδές από τα Ιδρύματα του εξωτερικού με τα οποία έχει υπογράψει διμερή συμφωνία συνεργασίας στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+. Εισερχόμενους/ες φοιτητές/ριες δέχεται, επίσης, και από τα Ιδρύματα εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης με τα οποία το Α.Π.Θ. έχει υπογράψει διμερή δι-ιδρυματική συμφωνία συνεργασίας στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+ International. Ειδικά για τους/τις εισερχόμενους/ες φοιτητές/ριες, προσφέρονται μαθήματα στην αγγλική γλώσσα με τα οποία μπορούν να καλύψουν μέρος του εξαμηνιαίου προγράμματος φοίτησης στο Τμήμα Ψυχολογίας. Τα μαθήματα αυτά προσφέρονται και σε εισερχόμενους/ες φοιτητές/ριες άλλων Τμημάτων του Α.Π.Θ.

Ακαδημαϊκή Αναγνώριση των Σπουδών στο πλαίσιο του Erasmus+

Βασική μέριμνα του Τμήματος για τους/τις φοιτητές/τριες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Erasmus+ είναι η πλήρης ακαδημαϊκή αναγνώριση της περιόδου σπουδών στο εξωτερικό, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του προγράμματος σπουδών του Τμήματος. Το πρόγραμμα μαθημάτων των μετακινούμενων φοιτητών/ριών στο Ίδρυμα Υποδοχής είναι θέμα αρμοδιότητας του ακαδημαϊκού Συντονιστή του Τμήματος (ECTS/Erasmus Coordinator) και καθορίζεται πριν την αναχώρησή τους με τη Συμφωνία Μάθησης (Learning Agreement), η οποία υπογράφεται από τους Συντονιστές ECTS/Erasmus και των δύο Ιδρυμάτων, Προέλευσης και Υποδοχής. Στη Συμφωνία Μάθησης αναγράφεται, επίσης, ο τρόπος αναγνώρισης στο Τμήμα Ψυχολογίας των μαθημάτων που ο/η κάθε φοιτητής/ρια θα έχει ολοκληρώσει επιτυχώς στο Ίδρυμα Υποδοχής.

Η αναγνώριση των πιστωτικών μονάδων όλων των μαθημάτων στα οποία οι μετακινούμενοι/ες φοιτητές/ριες εξετάστηκαν επιτυχώς στο Ίδρυμα Υποδοχής γίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος, κατόπιν εισήγησης του/της Συντονιστή/ριας ECTS/Erasmus και σύμφωνα με τη Συμφωνία Μάθησης και την αναλυτική βαθμολογία (Transcript of Records) που προσκομίζει ο/η φοιτητής/ρια ή αποστέλλει το Ίδρυμα Υποδοχής. Στο Τμήμα Ψυχολογίας τα μαθήματα που ολοκληρώνονται επιτυχώς στο Ίδρυμα Υποδοχής αναγνωρίζονται ως εξής:

(α) Ως Υποχρεωτικά Μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Ψυχολογίας, εφόσον θεωρηθούν ισοδύναμα ως προς το περιεχόμενο. Για την αναγνώριση υποχρεωτικού μαθήματος απαιτείται σχετική γραπτή συναίνεση του/της διδάσκοντα/ουσας πριν την αναχώρηση του/της φοιτητή/ριας.

(β) Ως Μαθήματα Επιλογής, εφόσον πρόκειται για μαθήματα της επιστήμης της Ψυχολογίας. Στην περίπτωση αυτή, τα μαθήματα αναγνωρίζονται και καταχωρούνται με τον τίτλο που αυτά φέρουν στο Ίδρυμα Υποδοχής.

(γ) Ως μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (μέχρι 10 ΠΜ/ECTS σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος). Και στην περίπτωση αυτή, τα μαθήματα αναγνωρίζονται και καταχωρούνται με τον τίτλο που αυτά φέρουν στο Ίδρυμα Υποδοχής.

(δ) Σε κάθε άλλη περίπτωση που δεν εμπίπτει στις προηγούμενες, τα μαθήματα που εξετάστηκαν επιτυχώς στο Ίδρυμα Υποδοχής καταχωρούνται μόνο στο Παράρτημα Διπλώματος, χωρίς πιστωτικές μονάδες (ECTS) και χωρίς να προσμετρώνται για τη λήψη πτυχίου και τον υπολογισμό του βαθμού πτυχίου.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι μετακινούμενοι/ες φοιτητές/ριες έχουν τη δυνατότητα, εφόσον το επιθυμούν, να συμπεριλάβουν μεταξύ των δύο (2) μαθημάτων που δικαιούνται να αντικαταστήσουν με στόχο τη βελτίωση του βαθμού πτυχίου και μαθήματα που ολοκλήρωσαν επιτυχώς στο Ίδρυμα Υποδοχής και που αναγνωρίστηκαν από το Τμήμα Ψυχολογίας ως μαθήματα

επιλογής ή ελεύθερης επιλογής.

Κινητικότητα για Πρακτική Άσκηση

Στο πλαίσιο του Προγράμματος Erasmus+ δίνεται η δυνατότητα σε προπτυχιακούς/ές φοιτητές/ριες, καθώς και φοιτητές/ριες άλλων κύκλων σπουδών, να πραγματοποιήσουν πρακτική άσκηση στο εξωτερικό σε Πανεπιστήμια, Επιχειρήσεις, Οργανισμούς και άλλους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς παροχής υπηρεσιών.

Επιπλέον, με το πρόγραμμα Erasmus+ μπορούν να μετακινηθούν για πρακτική άσκηση και προσφάτως απόφοιτοι/ες φοιτητές/ριες (πρώτο έτος μετά την αποφοίτηση), με την προϋπόθεση να έχουν τη φοιτητική τους ιδιότητα μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής.

Το Τμήμα Ψυχολογίας δέχεται εισερχόμενους/ες φοιτητές/ριες για Πρακτική Άσκηση στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+ και στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+ International με την προϋπόθεση της διαθεσιμότητας αντίστοιχων θέσεων στο Τμήμα.

Ακαδημαϊκή Αναγνώριση της Πρακτικής Άσκησης

Η Πρακτική Άσκηση στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+ αναγνωρίζεται πλήρως, εφόσον ο/η φοιτητής/τρια διατηρεί ακόμη τη φοιτητική του/της ιδιότητα μετά την επιστροφή του από το Ίδρυμα Υποδοχής. Ειδικότερα, η Πρακτική Άσκηση στο πλαίσιο του Erasmus+, εφόσον έχει σαφή σχέση με την επιστήμη της Ψυχολογίας, πιστώνεται με τον αντίστοιχο αριθμό ΠΜ/ECTS που φέρει η Πρακτική Άσκηση στο Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος και αντικαθιστά την υποχρέωση εκπόνησης της αντίστοιχης Πρακτικής Άσκησης στην ημεδαπή, όπως αυτή ορίζεται από τον παρόντα Κανονισμό, τον Κανονισμό Πρακτικής Άσκησης και τον Οδηγό Σπουδών. Σε περίπτωση που Πρακτική Άσκηση έχει εκπονηθεί και στην ημεδαπή, η Πρακτική Άσκηση Erasmus+ αναγράφεται στο Παράρτημα Διπλώματος.

Στην περίπτωση μετακίνησης με την ιδιότητα του/της αποφοίτου η μετακίνηση καταγράφεται μόνο στο Europass Mobility Document, το οποίο εκδίδεται από το Τμήμα Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Α.Π.Θ.

Αναλυτικές οδηγίες για τη διαδικασία, τους όρους και τις προϋποθέσεις συμμετοχής στο Πρόγραμμα Erasmus+ Πρακτική Άσκηση δίνονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Α.Π.Θ. στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://eurep.auth.gr/el/students/traineeship>.

Πρόγραμμα Erasmus+ για Α.Μ.Ε.Α.

Στο πλαίσιο μιας διευρυμένης πολιτικής ένταξης που έχει υιοθετήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με

στόχο την ισότιμη συμμετοχή των Α.Μ.Ε.Α. στο πρόγραμμα Erasmus, το Α.Π.Θ. και, κατ' επέκταση, το Τμήμα Ψυχολογίας έχει υιοθετήσει μια σειρά διευκολυντικών οδηγιών και προϋποθέσεων, προκειμένου να ενθαρρύνει τους/τις φοιτητές/ριες Α.Μ.Ε.Α. να αξιοποιήσουν το πρόγραμμα Erasmus+ είτε για Σπουδές είτε για Πρακτική Άσκηση.

Για την ακαδημαϊκή αναγνώριση της περιόδου σπουδών και της περιόδου εκπόνησης Πρακτικής Άσκησης για τους/τις φοιτητές/ριες που εμπίπτουν αποδεδειγμένα στην ομάδα των Α.Μ.Ε.Α. ισχύουν τα προαναφερόμενα στον παρόντα Κανονισμό.

Αναλυτικές οδηγίες για τη διαδικασία, τους όρους και τις προϋποθέσεις συμμετοχής φοιτητών/ριών Α.Μ.Ε.Α. στο Πρόγραμμα Erasmus+ δίνονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Α.Π.Θ. Ειδικότερα, αναλυτικές οδηγίες για κινητικότητα για Σπουδές είναι διαθέσιμες στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://eurep.auth.gr/el/students/studies/amea> και οδηγίες για Πρακτική Άσκηση στη διεύθυνση <https://eurep.auth.gr/el/students/traineeship/disabilities>.

Κινητικότητα International μέσω Συμφωνιών Συνεργασίας του Τμήματος Διεθνών Σχέσεων του Α.Π.Θ.

Το Πρόγραμμα κινητικότητας International φοιτητών/τριών για Σπουδές εντάσσεται σε ένα πλαίσιο δράσεων του Α.Π.Θ. για την ανάπτυξη της επιστημονικής συνεργασίας με ομοταγή Πανεπιστήμια ή ισότιμα ανώτατα ιδρύματα της αλλοδαπής, Με την υπογραφή διμερών συμφωνιών μεταξύ του Α.Π.Θ. και άλλων ανωτάτων ιδρυμάτων όπου καθορίζεται το Τμήμα ή τα Τμήματα που συμμετέχουν στο πρόγραμμα ανταλλαγών, δίνεται η δυνατότητα σε προπτυχιακούς/ές και μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ριες να συμμετάσχουν ως φοιτητές/τριες ανταλλαγής σε προγράμματα σπουδών για ένα ακαδημαϊκό εξάμηνο, Λόγω της επιστημονικής συνεργασίας του ΑΠΘ με τα ξένα πανεπιστήμια, οι φοιτητές/τριες απαλλάσσονται από την καταβολή διδάκτρων.

Σε επίπεδο πανεπιστημίου, το Τμήμα Διεθνών Σχέσεων συντονίζει τις διαδικασίες. Στο Τμήμα Ψυχολογίας το πρόγραμμα International συντονίζεται από ένα μέλος ΔΕΠ και υποστηρίζεται από ένα μέλος ΕΤΕΠ του Τμήματος. Η Συντονίστρια είναι υπεύθυνη για τη διάχυση του προγράμματος στους/στις φοιτητές/ριες του Τμήματος και στα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, την ενημέρωση και καθοδήγηση των φοιτητών/ριών, τη συμβουλευτική για την επιλογή μαθημάτων στο Ίδρυμα Υποδοχής, καθώς και τη διαδικασία αναγνώρισης των μαθημάτων και μεταφοράς των πιστωτικών μονάδων από το Ίδρυμα Υποδοχής στο Ίδρυμα Προέλευσης. Επιπλέον, έχουν την ευθύνη των εισερχόμενων φοιτητών/ριών στο Τμήμα, καθώς και την ευθύνη υποδοχής εισερχόμενων μελών ΔΕΠ στο Τμήμα.

Ακαδημαϊκή Αναγνώριση των Σπουδών στη Μετακίνηση International

Όπως και στο Πρόγραμμα Erasmus+ Σπουδές, βασική μέριμνα του Τμήματος για τους/τις φοιτητές/τριες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα είναι η πλήρης ακαδημαϊκή αναγνώριση της περιόδου σπουδών στο εξωτερικό, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του προγράμματος σπουδών του Τμήματος. Το πρόγραμμα μαθημάτων των μετακινούμενων φοιτητών/ριών στο Ίδρυμα Υποδοχής είναι θέμα αρμοδιότητας του ακαδημαϊκού Συντονιστή του Τμήματος.

Η αναγνώριση των πιστωτικών μονάδων όλων των μαθημάτων στα οποία οι μετακινούμενοι/ες φοιτητές/ριες εξετάστηκαν επιτυχώς στο Ίδρυμα Υποδοχής γίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος, κατόπιν εισήγησης του/της Συντονιστή/ριας και σύμφωνα με τη Συμφωνία Μάθησης και την αναλυτική βαθμολογία (Transcript of Records) που προσκομίζει ο/η φοιτητής/ρια ή αποστέλλει το Ίδρυμα Υποδοχής. Στο Τμήμα Ψυχολογίας τα μαθήματα που ολοκληρώνονται επιτυχώς στο Ίδρυμα Υποδοχής αναγνωρίζονται ως εξής:

(α) Ως Υποχρεωτικά Μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Ψυχολογίας, εφόσον θεωρηθούν ισοδύναμα ως προς το περιεχόμενο. Για την αναγνώριση υποχρεωτικού μαθήματος απαιτείται σχετική γραπτή συναίνεση του/της διδάσκοντα/ουσας πριν την αναχώρηση του/της φοιτητή/ριας.

(β) Ως Μαθήματα Επιλογής, εφόσον πρόκειται για μαθήματα της επιστήμης της Ψυχολογίας. Στην περίπτωση αυτή, τα μαθήματα αναγνωρίζονται και καταχωρούνται με τον τίτλο που αυτά φέρουν στο Ίδρυμα Υποδοχής.

(γ) Ως μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (μέχρι 10 ΠΜ/ECTS σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος). Και στην περίπτωση αυτή, τα μαθήματα αναγνωρίζονται και καταχωρούνται με τον τίτλο που αυτά φέρουν στο Ίδρυμα Υποδοχής.

(δ) Σε κάθε άλλη περίπτωση που δεν εμπίπτει στις προηγούμενες, τα μαθήματα που εξετάστηκαν επιτυχώς στο Ίδρυμα Υποδοχής καταχωρούνται μόνο στο Παράρτημα Διπλώματος, χωρίς πιστωτικές μονάδες (ECTS) και χωρίς να προσμετρώνται για τη λήψη πτυχίου και τον υπολογισμό του βαθμού πτυχίου.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι μετακινούμενοι/ες φοιτητές/ριες έχουν τη δυνατότητα, εφόσον το επιθυμούν, να συμπεριλάβουν μεταξύ των δύο (2) μαθημάτων που δικαιούνται να αντικαταστήσουν με στόχο τη βελτίωση του βαθμού πτυχίου και μαθήματα που ολοκλήρωσαν επιτυχώς στο Ίδρυμα Υποδοχής και που αναγνωρίστηκαν από το Τμήμα Ψυχολογίας ως μαθήματα επιλογής ή ελεύθερης επιλογής.

Κινητικότητα στο πλαίσιο της Συμμαχία Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων EPICUR (“European Partnership for an Innovative Campus Unifying Regions”)

Το Α.Π.Θ. συμμετέχει στη Συμμαχία Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων EPICUR (“European Partnership for an Innovative Campus Unifying Regions”) που ιδρύθηκε τον Νοέμβριο του 2019 και είναι μία από τις πρώτες Συμμαχίες που δημιουργήθηκαν για να υπηρετήσουν τον θεσμό του «Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου». Οι φοιτητές/τριες του Τμήματος Ψυχολογίας, όλων των κύκλων, έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε μαθήματα EPICUR που διεξάγονται διά ζώσης, εξ αποστάσεως, ή υβριδικά, κατά το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο, αλλά και κατά τη θερινή περίοδο κάθε ακαδημαϊκού έτους. Τα προσφερόμενα μαθήματα έχουν διάρκεια εξαμήνου ή είναι μαθήματα βραχείας διάρκειας. Τα μαθήματα μπορούν να προσφέρονται με διδασκαλία ενός ή περισσοτέρων μελών ΔΕΠ είτε του Α.Π.Θ. είτε των ιδρυμάτων της Συμμαχίας EPICUR (συνδιδασκαλία).

Στο Τμήμα Ψυχολογίας υπάρχουν δύο Συντονίστριες EPICUR. Οι Συντονιστές/τριες EPICUR ορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος με αρμοδιότητα τον συντονισμό της επικοινωνίας μεταξύ του EPICUR του Τμήματος και των φοιτητών/τριών, την υποστήριξη των φοιτητών/τριών του Α.Π.Θ. κατά τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα EPICUR, αναφορικά με την παρακολούθηση των μαθημάτων που προσφέρονται, την υπογραφή των Συμφωνιών Μάθησης, καθώς και τις μετέπειτα διαδικασίες αναγνώρισης των μαθημάτων που έχουν παρακολουθήσει στο πλαίσιο του EPICUR από το Τμήμα του ΑΠΘ.

Περισσότερες πληροφορίες για το πλαίσιο εφαρμογής πλαίσιο εφαρμογής της κινητικότητας φοιτητών/τριών στο πλαίσιο της Συμμαχίας EPICUR είναι διαθέσιμες στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<https://epicur.auth.gr/2025/05/20/%cf%84%ce%bf-%cf%80%ce%bb%ce%b1%ce%af%cf%83%ce%b9%ce%bf-%ce%b5%cf%86%ce%b1%cf%81%ce%bc%ce%bf%ce%b3%ce%ae%cf%82-%ce%ba%ce%b9%ce%bd%ce%b7%cf%84%ce%b9%ce%ba%cf%8c%cf%84%ce%b7%cf%84%ce%b1%cf%82-%cf%86/>.

Ακαδημαϊκή Αναγνώριση της Κινητικότητας EPICUR

Βασική μέριμνα του Τμήματος για τους/τις φοιτητές/τριες που συμμετέχουν στην κινητικότητα μέσω της Συμμαχίας είναι η πλήρης ακαδημαϊκή αναγνώριση των μαθημάτων που έχουν επιλέξει. Η αναγνώριση των πιστωτικών μονάδων όλων των μαθημάτων στα οποία οι μετακινούμενοι/ες φοιτητές/ριες εξετάστηκαν επιτυχώς στο Ίδρυμα Υποδοχής γίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος, κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής του Τμήματος και σύμφωνα με τη Συμφωνία Μάθησης και την αναλυτική βαθμολογία (Transcript of Records). Στο Τμήμα Ψυχολογίας τα μαθήματα που ολοκληρώνονται επιτυχώς στο Ίδρυμα Υποδοχής αναγνωρίζονται ως εξής:

(α) Ως Υποχρεωτικά Μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Ψυχολογίας, εφόσον θεωρηθούν ισοδύναμα ως προς το περιεχόμενο. Για την αναγνώριση υποχρεωτικού μαθήματος

απαιτείται σχετική γραπτή συναίνεση του/της διδάσκοντα/ουσας.

(β) Ως Μαθήματα Επιλογής, εφόσον πρόκειται για μαθήματα της επιστήμης της Ψυχολογίας. Στην περίπτωση αυτή, Τα μαθήματα αυτής της κατηγορίας αναγνωρίζονται με τον τίτλο που έχουν στο EPICUR.

(γ) Ως μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (μέχρι 10 ΠΜ/ECTS σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος). Και στην περίπτωση αυτή, Τα μαθήματα αυτής της κατηγορίας αναγνωρίζονται με τον τίτλο που έχουν στο EPICUR.

(δ) Σε κάθε άλλη περίπτωση που δεν εμπίπτει στις προηγούμενες, τα μαθήματα που εξετάστηκαν επιτυχώς στο Ίδρυμα Υποδοχής καταχωρούνται μόνο στο Παράρτημα Διπλώματος, χωρίς πιστωτικές μονάδες (ECTS) και χωρίς να προσμετρώνται για τη λήψη πτυχίου και τον υπολογισμό του βαθμού πτυχίου. Τα μαθήματα αυτής της κατηγορίας αναγνωρίζονται με τον τίτλο που έχουν στο EPICUR.

Κινητικότητα στο πλαίσιο του Προγράμματος Εσωτερικής Κινητικότητας/Εσωτερικό Erasmus

Η Εσωτερική Κινητικότητα φοιτητών/τριών, γνωστή ως «Εσωτερικό Erasmus», θεσπίστηκε με το άρθρο 77 του ν. 4957/2022 (Α' 141) και αφορά τη δυνατότητα προπτυχιακών φοιτητών/τριών να παρακολουθήσουν μαθήματα για ένα εξάμηνο σε άλλο ελληνικό ΑΕΙ. Στο πρόγραμμα εσωτερικής κινητικότητας φοιτητών/τριών συμμετέχουν υποχρεωτικά όλα τα Τμήματα και οι Μονοτμηματικές Σχολές των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) που οργανώνουν προγράμματα σπουδών πρώτου κύκλου, στα οποία η εισαγωγή των φοιτητών/τριών πραγματοποιείται μέσω εξετάσεων πανελλαδικού επιπέδου Γενικού Λυκείου (ΓΕ.Λ.) ή Επαγγελματικού Λυκείου (ΕΠΑ.Λ.). Έτσι οι προπτυχιακοί φοιτητές/τριες του Τμήματος Ψυχολογίας έχουν τη δυνατότητα μετακίνησης σε προγράμματα σπουδών πρώτου κύκλου σε διαφορετικά Α.Ε.Ι. της χώρας. Στο Τμήμα Ψυχολογίας ο συντονισμός γίνεται από τέσσερα μέλη ΔΕΠ. Τα δύο μέλη ΔΕΠ είναι υπεύθυνα για τους εξερχόμενους φοιτητές/τριες (φοιτητές/τριες του Α.Π.Θ.) και τα άλλα δύο μέλη ΔΕΠ είναι υπεύθυνα για τους εισερχόμενους φοιτητές/τριες (φοιτητές/τριες άλλων ΑΕΙ της χώρας). Οι Συντονιστές/τριες είναι υπεύθυνοι για τη διάχυση του προγράμματος στους/στις προπτυχιακούς φοιτητές/ριες του Τμήματος και στα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, την ενημέρωση και καθοδήγηση των φοιτητών/ριών, τη συμβουλευτική για την επιλογή μαθημάτων, καθώς και τη διαδικασία αναγνώρισης των μαθημάτων και μεταφοράς των πιστωτικών Επιπλέον, έχουν την ευθύνη των εισερχόμενων φοιτητών/ριών στο Τμήμα. Οι αιτήσεις των ενδιαφερόμενων εισερχόμενων φοιτητών/τριών και τα δικαιολογητικά διαβιβάζονται ηλεκτρονικά προς κάθε ΑΕΙ. Οι αιτήσεις αξιολογούνται από τους/τις Συντονιστές/τριες του Τμήματος που εισηγούνται στη Συνέλευση του Τμήματος.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο Κανονισμός Εκπόνησης Πτυχιακής Εργασίας επικαιροποιήθηκε και εγκρίθηκε από τη συνεδρίαση της συνέλευσης του Τμήματος Υπ.Αριθμ.497/28.5.2026.

ΑΡΘΡΟ 1

Γενικές Αρχές

Η πτυχιακή εργασία αποτελεί ένα σημαντικό τμήμα των σπουδών στο Τμήμα Ψυχολογίας του Α.Π.Θ.. Στόχος της εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας είναι η εμπειριστατωμένη μελέτη ενός θέματος, η εκπαίδευση στην κριτική ανασκόπηση της βιβλιογραφίας και/ή η εκπαίδευση στη διεξαγωγή μίας ολοκληρωμένης έρευνας. Μέσα από τη διαδικασία αυτή, οι φοιτητές/τριες του Τμήματος αναπτύσσουν τις ερευνητικές και ακαδημαϊκές τους δεξιότητες.

Η εκπόνηση πτυχιακής εργασίας από τους/τις φοιτητές/ριες του Τμήματος είναι **προαιρετική** και εκπονείται κατά κανόνα σε δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα, κατά το 4^ο έτος των σπουδών. Η πτυχιακή εργασία είναι κατά προτίμηση ερευνητική, αλλά μπορεί να είναι και βιβλιογραφική. Η εργασία μπορεί να εκπονείται ατομικά ή από ομάδα δύο φοιτητών/τριών και η επιτυχής ολοκλήρωσή της πιστώνεται με 20 ΠΜ/ECTS (10 ανά εξάμηνο). Ως επόπτες/τριες της πτυχιακής εργασίας μπορεί να ορίζονται μέλη ΔΕΠ του Τμήματος που διδάσκουν ή έχουν συναφές γνωστικό αντικείμενο στο οποίο εμπίπτει το θέμα της πτυχιακής εργασίας, καθώς και μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων που διδάσκουν μαθήματα που εντάσσονται στο Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος (έπειτα από ειδικό αίτημα του/της φοιτητή/τριας που υποστηρίζεται από το μέλος ΔΕΠ του άλλου Τμήματος και εγκρίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος Ψυχολογίας). Κάθε μέλος ΔΕΠ μπορεί να επιβλέπει κατά ανώτατο όριο 6 πτυχιακές εργασίες κάθε ακαδημαϊκό έτος.

Η πτυχιακή εργασία εκπονείται υποχρεωτικά υπό την εποπτεία μέλους ΔΕΠ. Αυτό σημαίνει ότι ο/η φοιτητής/τρια συνεργάζεται καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης με τον/την επόπτη/τρια της εργασίας και η διαδικασία αυτή αποτελεί κοινή υποχρέωση. Οι συναντήσεις και η συνεργασία με τον/την επόπτη/τρια κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της εργασίας είναι απαραίτητες. Εργασία η οποία κατατίθεται ολοκληρωμένη, ή και σχεδόν ολοκληρωμένη, χωρίς να έχει προηγηθεί συνεργασία με τον/την επόπτη/τρια, δεν γίνεται δεκτή και δεν αξιολογείται.

Η πτυχιακή εργασία είναι έργο του/της φοιτητή/τριας και αντικατοπτρίζει τις θεωρητικές και μεθοδολογικές του/της γνώσεις καθώς και την ικανότητα συγγραφής και ολοκληρωμένης παρουσίασης ενός θέματος με βάση τις κοινά αποδεκτές αρχές που διέπουν την επιστήμη της Ψυχολογίας. Θεωρείται αυτονόητο ότι εκπονείται αποκλειστικά από το/τη φοιτητή/τρια (ή την ομάδα φοιτητών) σε συνεργασία με τον/την επόπτη/τρια. Η διαμεσολάβηση οποιουδήποτε άλλου

προσώπου στη διαδικασία αυτή, χωρίς την άδεια του/της επόπτη/τριας, θεωρείται αντιδεοντολογική συμπεριφορά και ο/η φοιτητής/τρια (ή η ομάδα φοιτητών) παραπέμπεται στα αρμόδια όργανα του Πανεπιστημίου.

Οι συγγραφείς των πτυχιακών εργασιών θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στη χρήση της βιβλιογραφίας και στην τεκμηρίωση των αναφορών τους. Οποιαδήποτε αυτολεξεί μεταφρασμένη, ή και διασκευασμένη, παράθεση κειμένων χωρίς σωστή επεξεργασία και επιστημονικά αποδεκτό τρόπο παραπομπής στην πηγή της πληροφόρησης θεωρείται αντιγραφή, συνιστά λογοκλοπή και αντιδεοντολογική συμπεριφορά. Σε μία τέτοια περίπτωση ο/η φοιτητής/τρια μπορεί να παραπεμφθεί στα αρμόδια όργανα του Πανεπιστημίου. Οι επόπτες/τριες των εργασιών πρέπει να φροντίζουν να γίνεται αυτό κατανοητό από τους φοιτητές/τριες και να τους/τις διδάσκουν τον τρόπο με τον οποίο θα συντάσσουν τα κείμενά τους χωρίς να αναπαράγουν παθητικά τις βιβλιογραφικές πηγές.

ΑΡΘΡΟ 2

Διαδικασία εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας

Η **ανάθεση** της πτυχιακής εργασίας ξεκινά κατά κανόνα στο τέλος του 6^{ου} εξαμήνου φοίτησης (1η Ιουνίου). Το διάστημα εκείνο οι διδάσκοντες/ουσες του Τμήματος ενημερώνουν (μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος και σε προγραμματισμένες συναντήσεις) τους/τις φοιτητές/τριες για τον τρόπο εποπτείας και τα κριτήρια βάσει των οποίων επιλέγουν τους/τις φοιτητές/τριες που θα αναλάβουν να εποπτεύσουν. Οι φοιτητές/τριες αναζητούν επόπτη/τρια ανάλογα με τα ερευνητικά τους ενδιαφέροντα. Το θέμα της πτυχιακής εργασίας αποφασίζεται σε συνεργασία με τον/την επόπτη/τρια, ο/η οποίος/α επιβλέπει την πρόοδο της εργασίας και καθοδηγεί τον/τη φοιτητή/τρια καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της πτυχιακής του/της εργασίας.

Αφού οριστικοποιηθεί ο/η επόπτης/τρια της εργασίας, κάθε φοιτητής/τρια που πρόκειται να εκπονήσει πτυχιακή εργασία υποχρεούται να καταθέσει υπογεγραμμένο από τον/την επόπτη/τρια το έντυπο εκπόνησης πτυχιακής εργασίας στην Κεντρική Γραμματεία του Τμήματος, το αργότερο έως και την τελευταία ημέρα υποβολής των ηλεκτρονικών δηλώσεων μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου. Κατά κανόνα, η **εκπόνηση** της εργασίας γίνεται σε δύο εξάμηνα. Κατ' εξαίρεση και με τη σύμφωνη γνώμη του/της επόπτη/τριας, υπάρχει η δυνατότητα εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας και σε ένα εξάμηνο.

Η **παράδοση** της τελικής εργασίας γίνεται κατά τη διάρκεια των εξεταστικών περιόδων. Για το χειμερινό εξάμηνο η παράδοση στον/στην επόπτη/τρια πρέπει να γίνει μέχρι τις 15 Ιανουαρίου. Η αντίστοιχη ημερομηνία για το εαρινό εξάμηνο είναι η 1η Ιουνίου. Για την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου, η παράδοση πρέπει να γίνει μέχρι τις 15 Σεπτεμβρίου.

Η εργασία αξιολογείται ως προς το περιεχόμενο, τη δομή, την παρουσίαση και την αυτενέργεια του/της φοιτητή/τριας και βαθμολογείται (από το 1 έως το 10, με βάση το 5) από τον/την επόπτη/τρια. Η **αξιολόγηση** της πτυχιακής εργασίας πραγματοποιείται μέσα στη χρονική διάρκεια της κάθε εξεταστικής περιόδου και, εφόσον κρίνεται επιτυχής, πιστώνεται με 20 ΠΜ/ECTS. Ο επόπτης/τρια συντάσσει και υπογράφει ειδικό βαθμολόγιο, στο οποίο αναγράφεται το όνομα του/της φοιτητή/τριας, η διάρκεια εκπόνησης της εργασίας, το θέμα στην ελληνική και αγγλική γλώσσα και ο βαθμός. Σε περίπτωση πτυχιακής εργασίας που εκπονήθηκε από δύο φοιτητές/τριες, συντάσσεται ξεχωριστό βαθμολόγιο για κάθε φοιτητή/τρια.

Μετά το πέρας ενός ακαδημαϊκού έτους (2 εξαμήνων) από την υποβολή εντύπου εκπόνησης πτυχιακής εργασίας και στην περίπτωση που η πτυχιακή εργασία δεν έχει ολοκληρωθεί, ο/η φοιτητής/τρια, εάν προτίθεται να συνεχίσει με τη πτυχιακή εργασία σε νέο ακαδημαϊκό έτος και εφόσον συναινεί ο/η επόπτης/τρια, υποχρεούται να υποβάλει εκ νέου έντυπο εκπόνησης πτυχιακής εργασίας. Διαφορετικά, ο/η φοιτητής/τρια διαγράφεται από τον/την δηλωθέντα/είσα επόπτη/τρια και μπορεί να ξεκινήσει νέα εργασία με νέο/α επόπτη/τρια. Σε περίπτωση που οι φοιτητές/τριες επιθυμούν να διακόψουν τη συνεργασία με τον/την επόπτη/τρια οφείλουν να τον/ην ενημερώσουν, προτού επιλέξουν άλλον/η επόπτη/τρια. Επιπλέον, θα πρέπει να συμπληρώσουν νέο έντυπο εκπόνησης πτυχιακής εργασίας, το οποίο υπογράφεται και από τα δύο μέλη ΔΕΠ.

ΑΡΘΡΟ 3

Οδηγίες συγγραφής

Η μορφή της εργασίας (γραμματοσειρά, βιβλιογραφικές παραπομπές, χωρισμός κεφαλαίων κτλ.) θα πρέπει να ακολουθεί τις κατευθυντήριες γραμμές που προτείνει ο Αμερικανικός Σύλλογος Ψυχολόγων (American Psychological Association, A.P.A.). Για περισσότερες πληροφορίες και λεπτομέρειες μπορείτε να ανατρέξετε στην παρακάτω πηγή:

American Psychological Association (2019). *Publication manual* (7th ed.). Washington, DC: American Psychological Association.

Λεπτομερείς πληροφορίες για την οργάνωση και τη μορφοποίηση του κειμένου, την μορφοποίηση των πινάκων/σχημάτων/γραφημάτων, καθώς και για τον τρόπο παρουσίασης των βιβλιογραφικών αναφορών στο κείμενο και στη λίστα της βιβλιογραφίας στο τέλος του κειμένου θα βρείτε στην ιστοσελίδα apastyle.apa.org. Οι κανόνες αυτοί θα πρέπει να ακολουθούνται αυστηρά.

Επισημαίνουμε τις παρακάτω αποδόσεις των κανόνων του APA, κατά τη συγγραφή εργασιών στην ελληνική γλώσσα ή/και όταν αναφερόμαστε σε βιβλιογραφικές πηγές γραμμένες στην ελληνική γλώσσα:

- Πολλές αναφορές μέσα στην ίδια παρένθεση αναφέρονται αλφαβητικά με βάση το επώνυμο

του πρώτου συγγραφέα και χωρίζονται με τελεία «.», αντί του «;», είτε πρόκειται για ελληνόφωνες είτε για μη-ελληνόφωνες πηγές, π.χ. (Carlson, 1972. Moon, 1968) ή (Γιώτση, Πετρίδης, & Ψυχικού, 2016. Μήτσιος, 2012).

- Όταν παραπέμπουμε σε πηγές γραμμένες στην ελληνική γλώσσα από πολλαπλούς συγγραφείς, την πρώτη φορά παρουσιάζουμε τα ονόματα όλων των συγγραφέων (εάν είναι έως 5). Κάθε επόμενη φορά, γράφουμε το όνομα του πρώτου συγγραφέα συνοδευόμενο από «και συν.», αντί του «et al.» [π.χ., (Μακρής και συν., 2015)].
- Σε δευτερεύουσες παραπομπές χρησιμοποιούμε «στο», αντί του «as cited in» [π.χ., (Γιώτης & Μπογιατζή, 2004 στο Κόκκινου, 2019)].
- Στη βιβλιογραφία, σε συλλογικούς τόμους στην ελληνική γλώσσα γράφουμε «Στο» αντί για «In» και οι επιμελητές της έκδοσης αναφέρονται ως «Επιμ. Έκδ.», αντί «Eds.» [π.χ., Στο Α. Ζερβού (Επιμ. Έκδ.), ...].
- Η βιβλιογραφία περιλαμβάνει σε ενιαία κατάσταση όλες τις πηγές, ανεξαρτήτως γλώσσας συγγραφής ή είδους πηγής, και δομείται αλφαβητικά με βάση το λατινικό αλφάβητο.

I. Γενικές αρχές που διέπουν τον τρόπο γραφής (ύφος) και την εμφάνιση του κειμένου

- Στο εξώφυλλο της εργασίας περιλαμβάνονται οι παρακάτω πληροφορίες: Πανεπιστήμιο / Σχολή/Τμήμα, τίτλος εργασίας, ονοματεπώνυμο φοιτητών/ριών, ονοματεπώνυμο επόπτη/ριας, ημερομηνία και τόπος (βλ., πρότυπο εξώφυλλο πτυχιακών εργασιών στην ιστοσελίδα του Τμήματος)
- Χρησιμοποιήστε διπλό διάστιχο και χαρακτήρες γραμμάτων Times New Roman μέγεθος 12 ή Arial μέγεθος 10. Η στοίχιση του κειμένου πρέπει να γίνεται στα αριστερά μόνο και όχι και από τις δύο πλευρές.
- Χρησιμοποιείτε παραγράφους που εκφράζουν ένα ολοκληρωμένο νόημα. Μη χρησιμοποιείτε πολύ μεγάλες ή πολύ μικρές παραγράφους (με μόνο μία πρόταση).
- Η πρώτη πρόταση της παραγράφου πρέπει να είναι νοηματικά ανεξάρτητη, για παράδειγμα, αντί για «*οι έρευνες αυτές δείχνουν ότι...*» γράψτε «*οι έρευνες που αναφέρονται σε ... δείχνουν ότι ...*»
- Αποφεύγετε τη χρήση λέξεων αργκό.
- Μη χρησιμοποιείτε αποστροφους για τη συντόμευση των λέξεων, για παράδειγμα γράψτε «*από την*» αντί για «*απ' την*».
- Αποφύγετε την υπερβολική χρήση προσωπικών αντωνυμιών, όπως «*εγώ*», «*εμένα*», κτλ.
- Αποφύγετε τη χρήση περιττών λέξεων. Για παράδειγμα, αντί για «*στην έρευνα του Smith (1990) βρέθηκε ότι...*», μπορείτε να γράψετε «*ο Smith (1990) βρήκε ότι...*»

- Γενικά, συνιστάται η χρήση παρελθοντικού χρόνου στην περίληψη, τη βιβλιογραφική ανασκόπηση, τη μέθοδο, την παρουσίαση των αποτελεσμάτων και τη συζήτηση. Κατά περίπτωση μπορεί να χρησιμοποιηθεί παροντικός χρόνος στην εισαγωγή και στη συζήτηση.
- Την πρώτη φορά που θα χρησιμοποιήσετε στο κείμενο μια συντόμευση εξηγήστε τι σημαίνει (τόσο στην περίληψη, όσο και στο υπόλοιπο κείμενο), για παράδειγμα «*οι Μαθησιακές Δυσκολίες (ΜΔ) είναι ...*»
- Οι αριθμοί από το ένα μέχρι το εννέα γράφονται ολογράφως (εκτός από τις περιπτώσεις όπου είναι σε πίνακα, σχήμα κτλ). Από το 10 και πάνω γράφονται αριθμητικά.
- Γράψτε ολογράφως οποιονδήποτε αριθμό, όταν με αυτόν αρχίζει η πρόταση, για παράδειγμα, «*Τρίαντα τέσσερις μαθητές*» αντί για «*34 μαθητές*».
- Όταν παίρνετε κάποιες λέξεις ή ένα απόσπασμα από μια πηγή και τα γράφετε αυτολεξεί, αναφέρετε, εκτός από το επώνυμο του συγγραφέα και τη χρονολογία, και τη σελίδα του πρωτότυπου κειμένου στην οποία εμφανίζεται το απόσπασμα, για παράδειγμα, «(Τρίντου & Καψή, 2016. σελ. 25-26)»

II. Ερευνητικές Μελέτες Ποσοτική Έρευνα

Η δομή που ακολουθείται στις ερευνητικές μελέτες που χρησιμοποιούν ποσοτική μεθοδολογία είναι η ακόλουθη:

A. Τίτλος

- Ο τίτλος της μελέτης πρέπει να είναι σύντομος, περιεκτικός και να δηλώνει τη σχέση ανάμεσα στις κύριες μεταβλητές ή τα θέματα που θα μελετηθούν.
- Είναι συχνή η χρήση υποτίτλων που εξειδικεύουν το πλαίσιο της έρευνας (π.χ., ιδιαιτερότητες δείγματος), ή το είδος του μεθοδολογικού σχεδιασμού (π.χ., πείραμα, διαχρονική έρευνα κτλ.).
- Δεν χρησιμοποιούμε συντομογραφίες.
- Το μέγεθος του τίτλου δεν υπερβαίνει συνήθως τις 15 λέξεις.

B. Περίληψη (Abstract)

- Η περίληψη έχει στόχο να παρουσιάσει συνοπτικά την εργασία περιγράφοντας το υπό μελέτη θέμα, τη μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε, τα αποτελέσματα και τις προεκτάσεις τους.
- Μια καλή περίληψη πρέπει να είναι γραμμένη με *ακρίβεια* (να περιέχονται μόνο όσες πληροφορίες υπάρχουν στη μελέτη και τίποτα περισσότερο), να είναι *ανεξάρτητη* (να μην υπάρχουν συντομογραφίες, όροι και δοκιμασίες που δεν εξηγούνται), *περιεκτική και συγκεκριμένη*. Η περίληψη δε θα πρέπει να ξεπερνάει τις 200-250 λέξεις.
- Για να είναι η περίληψη πιο περιεκτική και κατανοητή:
 - i. γράφετε τους αριθμούς με ψηφία, εκτός κι αν είναι στην αρχή της πρότασης,

- ii. αποφύγετε τη χρήση βιβλιογραφικών αναφορών,
- iii. χρησιμοποιήστε ενεργητική αντί για παθητική φωνή (αλλά αποφύγετε τη χρήση προσωπικών αντωνυμιών). Για παράδειγμα, «*οι ερευνητές έδωσαν στους συμμετέχοντες τις παρακάτω οδηγίες ...*» αντί για «*δόθηκαν στους συμμετέχοντες οι παρακάτω οδηγίες...*»
- Χρησιμοποιήστε παρελθοντικό χρόνο όταν αναφέρεστε στη μεθοδολογία και στα αποτελέσματα.
- Στην περιγραφή των συμμετεχόντων αναφέρετε αριθμό, ηλικία, φύλο (ή άλλα χαρακτηριστικά του δείγματος που είναι σημαντικά για το αντικείμενο της μελέτης).
- Κάτω από την περίληψη παρατίθενται 4-5 λέξεις κλειδιά, σχετικές με το αντικείμενο της έρευνας (π.χ., *επαγγελματική εξουθένωση*), την επιστημολογία ή το θεωρητικό πλαίσιο της έρευνας (π.χ., *θεωρία κοινωνικής ταυτότητας*), το πλαίσιο (π.χ., *δημοτικά σχολεία*) ή τις πηγές άντλησης δεδομένων (π.χ., *δάσκαλοι*), ή ακόμη και σχετικά με τη μεθοδολογία (π.χ., *διαχρονική έρευνα*) και κάποιο κεντρικό εύρημα της μελέτης (π.χ., *οικολογική εγκυρότητα*).
- Είναι καλό να γράψετε αυτή την ενότητα τελευταία, αφού ολοκληρώσετε τη συγγραφή της υπόλοιπης μελέτης.

Γ. Εισαγωγή

- Σκοπός της εισαγωγής είναι να περιγράψει το θέμα που θα μελετηθεί και τους ερευνητικούς στόχους, το λόγο για τον οποίο είναι σημαντικό να μελετηθούν οι στόχοι αυτοί, και ποια είναι η προστιθέμενη αξία της παρούσας μελέτης σε σχέση με προηγούμενες έρευνες.
- Η κατεύθυνση της εισαγωγής είναι από το γενικό στο ειδικό. Ξεκινά με μια *σύντομη* αναδρομή (ή περιγραφή του πλαισίου) και τον ορισμό των κύριων όρων/μεταβλητών, και συνεχίζει με ανασκόπηση της *σχετικής* βιβλιογραφίας, με έμφαση στην πρόσφατη βιβλιογραφία. Στη συνέχεια τονίζεται η σχέση που υπάρχει ανάμεσα στην υπάρχουσα/προηγούμενη βιβλιογραφία και την παρούσα έρευνα. Στο κύριο μέρος της εισαγωγής θα πρέπει να αναπτυχθεί η επιχειρηματολογία που θα καταλήξει στις συγκεκριμένες ερευνητικές υποθέσεις. Οι υποθέσεις θα πρέπει να στοιχειοθετηθούν τόσο στη βάση της θεωρίας (ή συνδυασμού θεωριών), όσο και στη βάση εμπειρικών αποτελεσμάτων προηγούμενων ερευνών.

Δ. Μέθοδος

- Σκοπός αυτής της ενότητας είναι να περιγράψει με ακρίβεια τον τρόπο με τον οποίο διενεργήθηκε η έρευνα. Ενημερώνει τον αναγνώστη για το *τι* κάνατε και το *πώς* το κάνατε.
- Θα πρέπει να αναφέρετε όλα τα απαραίτητα στοιχεία, ώστε να μπορεί κάποιος άλλος ερευνητής να αναπαραγάγει την έρευνά σας, εάν χρειαστεί.

- Χωρίζεται συνήθως σε: α) Συμμετέχοντες/ουσες, β) Εργαλεία, γ) Σχεδιασμός της έρευνας και δ) Διαδικασία. Ανάλογα με τον ερευνητικό σχεδιασμό, οι ερευνητές μπορεί να συνδυάσουν το Σχεδιασμό και τη Διαδικασία σε μια ενότητα ή τη Διαδικασία και τους Συμμετέχοντες σε μία ενότητα.

α) Συμμετέχοντες/ουσες

- Το δείγμα πρέπει να περιγράφεται επαρκώς.
- Αναφέρετε τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος, όπως το φύλο, την ηλικία, την εθνική καταγωγή/ εθνότητα, το κοινωνικο-οικονομικό στρώμα, κτλ.
- Περιγράψτε τυχόν κριτήρια επιλογής του δείγματος ή τυχαιοποίησης του δείγματος σε ομάδες.
- Αναφέρετε εάν κάποια άτομα αποχώρησαν κατά τη διάρκεια της έρευνας και το ποσοστό απόκρισης.

β) Εργαλεία

- Περιγράψτε τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν στην έρευνα και τη λειτουργία τους, καθώς και τα ψυχομετρικά χαρακτηριστικά τους.
- Δίνονται παραδείγματα και ο τρόπος/ η κλίμακα βαθμολόγησης.

γ) Σχεδιασμός της έρευνας/Στρατηγική ανάλυσης

- Περιγράφονται η ερευνητική στρατηγική, οι ανεξάρτητες μεταβλητές με τα επίπεδά τους και οι εξαρτημένες μεταβλητές.
- Περιγράφεται η κατανομή των συμμετεχόντων/ουσών σε ομάδες και οποιεσδήποτε διαδικασίες ελέγχου χρησιμοποιήθηκαν.
- Περιγράφονται τα στατιστικά τεστ που υιοθετήθηκαν για την εξέταση των υποθέσεων της έρευνας.

δ) Διαδικασία

- Περιγράψτε την εκτέλεση της έρευνας βήμα προς βήμα.
- Αναφέρετε πώς έγινε η προσέλευση και η ενημέρωση των συμμετεχόντων/ουσών.
- Περιγράψτε τη διαδικασία και τον τρόπο συλλογής δεδομένων.
- Αποφύγετε περιττές πληροφορίες.
- Αναφέρετε αν υπάρχουν δεοντολογικά ζητήματα και πώς τα λύσατε.

Ε. Αποτελέσματα

- Στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων, προηγείται η περιγραφική στατιστική (μέσοι όροι, τυπικές αποκλίσεις, ποσοστά) και έπεται η επαγωγική στατιστική (στατιστικά τεστ).
- Προσπαθήστε να ομαδοποιήσετε τα δεδομένα σας. Συνιστάται τα αποτελέσματα να παρουσιάζονται με τη σειρά διατύπωσης των υποθέσεων.

- Σε γενικές γραμμές, οι αριθμοί που παρουσιάζονται στρογγυλοποιούνται στο δεύτερο ή τρίτο δεκαδικό ψηφίο (ανάλογα με το στατιστικό τεστ που εφαρμόστηκε).
- Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε λέξεις που δηλώνουν αιτιότητα μόνο εάν χρησιμοποιήσετε ερευνητικό σχεδιασμό που επιτρέπει εξαγωγή συμπερασμάτων αιτίου-αιτιατού (π.χ., πείραμα, διαχρονική έρευνα). Για παράδειγμα, ας υποθέσουμε ότι πραγματοποιήσατε μια πειραματική έρευνα όπου ελέγξατε κατά πόσο τα άτομα της πειραματικής ομάδας που έλαβαν ένα φάρμακο (ενώ ταυτόχρονα κρατούσατε σταθερούς όλους τους άλλους παράγοντες που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τους συμμετέχοντες/ουσες) διαφέρουν σημαντικά από τα άτομα της ομάδας ελέγχου όσον αφορά τη μνημονική τους απόδοση (με την πειραματική ομάδα να έχει χαμηλότερη απόδοση από την ομάδα ελέγχου). Στην περίπτωση αυτή μπορείτε να πείτε ότι η λήψη του φαρμάκου *προκάλεσε* αυτή τη διαφορά στην επίδοση των δύο ομάδων. Ας υποθέσουμε τώρα ότι, στο πλαίσιο μιας συσχετιστικής έρευνας, συσχετίσατε τη συχνότητα της χρήσης του φαρμάκου με τη μνημονική ικανότητα και βρήκατε ότι συχνότερη χρήση του φαρμάκου σχετίζεται με χαμηλότερη μνημονική απόδοση. Από τη στιγμή που η συσχέτιση δεν δηλώνει αιτιότητα, μπορείτε μόνο να πείτε ότι υπάρχει μια *αρνητική συσχέτιση ή σχέση* (ανάλογα με το στατιστικό τεστ που θα χρησιμοποιηθεί για την εξέταση της υπόθεσής) ανάμεσα στη χρήση του φαρμάκου και στη μνημονική απόδοση. Σε κάθε περίπτωση, κατά την περιγραφή των αποτελεσμάτων θα πρέπει να είναι σαφής η κατεύθυνση της επίδρασης/συσχέτισης/σχέσης.
- Στην ενότητα αυτή παρουσιάζετε μόνο τα αποτελέσματα και αναφέρετε εάν επαληθεύονται ή απορρίπτονται οι Υποθέσεις. Δεν σχολιάζετε τις όποιες προεκτάσεις των αποτελεσμάτων.
- Προσπαθήστε, όμως, να τονίσετε το νόημα του στατιστικού τεστ που χρησιμοποιείτε, δηλαδή να περιγράψετε τι είναι αυτό που ελέγχετε και τι θα σήμαινε για τις εκάστοτε μεταβλητές να είναι στατιστικά σημαντικές οι διαφορές ή οι σχέσεις που βρέθηκαν.

ΣΤ. Συζήτηση

- Σκοπός της ενότητας αυτής είναι να αξιολογήσει και να ερμηνεύσει τα αποτελέσματα, ιδιαίτερα σε σχέση με τις αρχικές ερευνητικές υποθέσεις.
- Ξεκινήστε με μια σύντομη περίληψη των στόχων, των υποθέσεων και των αποτελεσμάτων, όπου θα δηλώνετε ξεκάθαρα κατά πόσο επαληθεύτηκαν ή όχι οι ερευνητικές σας υποθέσεις.
- Στη συνέχεια συζητήστε τη σημασία και τις προεκτάσεις των ευρημάτων σας. Τονίστε τις θεωρητικές τους επιπτώσεις και την εγκυρότητά τους.
- Συζητήστε τα αποτελέσματά σας σε σχέση με τη βιβλιογραφία που ήδη παρουσιάσατε στην εισαγωγή. Εντοπίστε ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στα αποτελέσματά σας και στα αποτελέσματα άλλων ερευνητών/ριών, έτσι ώστε να επιχειρηματολογήσετε πάνω στα

ευρήματά σας.

- Αναφέρετε τους όποιους περιορισμούς της έρευνάς σας και διατυπώστε προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.
- Αναφέρετε πιθανές εφαρμογές της έρευνάς σας για την ψυχολογική πράξη.
- Γράψτε σε μια τελική παράγραφο τα συμπεράσματά σας.

Z. Βιβλιογραφία

- Ακολουθούνται πιστά οι αρχές του Α.Ρ.Α.
- Πρέπει να υπάρχει πλήρης αντιστοίχιση μεταξύ των βιβλιογραφικών αναφορών μέσα στο κείμενο και των πηγών που περιέχονται στην κατάσταση της βιβλιογραφίας.
- Οι αναφορές γράφονται αλφαβητικά, με βάση το λατινικό αλφάβητο, με βάση το επώνυμο του/της πρώτου/ης συγγραφέα.

Η. Πίνακες και Γραφήματα

- Οι Πίνακες και τα Γραφήματα πρέπει να μπορούν να σταθούν ανεξάρτητα, δηλαδή χωρίς να χρειάζεται να διαβάσετε το κείμενο για να καταλάβετε τι παρουσιάζει ο Πίνακας ή το Γράφημα.
- Δεν επαναλαμβάνουν τις ίδιες πληροφορίες. Εάν κάτι υπάρχει σε μορφή γραπτού κειμένου δεν χρειάζεται να το παρουσιάσετε σε Πίνακα ή Γράφημα.
- Αν τα δεδομένα που θέλετε να παρουσιάσετε είναι λίγα, είναι προτιμότερο να τα συμπεριλάβετε στο κείμενο παρά να χρησιμοποιήσετε Πίνακα.
- Όταν χρησιμοποιείτε Πίνακες ή Γραφήματα, να τα αναφέρετε πάντα μέσα στο κείμενο (π.χ. όπως βλέπετε στον Πίνακα ...) και να περιγράφετε γενικά στον αναγνώστη τι περιλαμβάνουν.
- Όλες οι συντομογραφίες εξηγούνται με υποσημειώσεις.

Θ. Παραρτήματα

- Περιλαμβάνουν σημαντικό για την έρευνα υλικό, που δεν εντάσσεται στο κείμενο της εργασίας, για να μην αλλοιώνει τη ροή και αλληλουχία του, όπως:
 - Έντυπα ενημέρωσης και συγκατάθεσης
 - Πίνακες με ανωνυμοποιημένες πληροφορίες για τους/τις συμμετέχοντες/ουσες
 - Πίνακες με συμπληρωματικές αναλύσεις
 - Ό,τι άλλο τυχόν υλικό παρέχει χρήσιμες πληροφορίες για τη διεξαγωγή και την κατανόηση της μελέτης

δικαιώματα και άρα η αναπαραγωγή τους απαιτεί ειδική άδεια είτε από τους εκδότες, είτε από τους κατασκευαστές.

- Οι παραπομπές στο Παράρτημα γίνονται στα σχετικά σημεία του κειμένου.
- Είναι σημαντικό να μην συμπεριλάβουμε πληροφορίες που είναι δυνατόν να ταυτοποιήσουν πρόσωπα.

Ποιοτική Έρευνα

Η δομή που ακολουθείται στις ερευνητικές μελέτες που χρησιμοποιούν ποιοτική μεθοδολογία είναι η ακόλουθη:

A. Τίτλος

- Ο τίτλος της μελέτης πρέπει να είναι σύντομος, περιεκτικός και σαφής.
- Είναι συχνή η χρήση υποτίτλων που εξειδικεύουν το πλαίσιο της έρευνας (π.χ., το εθνικό πλαίσιο ή την κοινωνική ομάδα που συμμετέχει), την επιστημολογική αφετηρία (π.χ., φαινομενολογική ανάλυση) ή το είδος του λόγου ή της αλληλεπίδρασης που αναλύεται (π.χ., πολιτικός λόγος).
- Το μέγεθος του τίτλου δεν υπερβαίνει συνήθως τις 15 λέξεις.

B. Περίληψη (Abstract)

- Η περίληψη έχει στόχο να παρουσιάσει συνοπτικά την εργασία περιγράφοντας το στόχο της έρευνας ή το κεντρικό ερώτημα υπό διερεύνηση, τη μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε (συμπεριλαμβανομένων των συμμετεχόντων/ουσών ή των πηγών άντλησης δεδομένων και της μεθόδου ανάλυσης), τα αποτελέσματα και τις προεκτάσεις τους.
- Μια καλή περίληψη πρέπει να είναι γραμμένη με *ακρίβεια* (να περιέχονται μόνο όσες πληροφορίες υπάρχουν στη μελέτη και τίποτα περισσότερο), να είναι *ανεξάρτητη* (να μην υπάρχουν συντομογραφίες ή όροι που δεν εξηγούνται), *περιεκτική και συγκεκριμένη* (να μην ξεπερνάει τις 200-250 λέξεις).
- Για να είναι η περίληψη πιο περιεκτική και κατανοητή:
 - i. αποφεύγουμε τη χρήση βιβλιογραφικών αναφορών,
 - ii. χρησιμοποιούμε όπου είναι δυνατό ενεργητική φωνή (αλλά αποφύγετε τη χρήση προσωπικών αντωνυμιών και α' προσώπου). Για παράδειγμα, «*η ανάλυση έδειξε ή η συζήτηση επικεντρώνεται ...*» αντί για «*στην ανάλυση υποστηρίξαμε ή στη συζήτηση επικεντρωνόμαστε ...*»
- Χρησιμοποιούμε παρελθοντικό χρόνο όταν αναφερόμαστε στη μεθοδολογία και στα αποτελέσματα.
- Περιγράφουμε με ακρίβεια τα χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων ή των πηγών άντλησης υλικού προς ανάλυση.
- Αναφερόμαστε στα πιο σημαντικά ευρήματα της έρευνας που δίνουν στον αναγνώστη τη δυνατότητα να αξιολογήσει τη χρησιμότητά της.
- Κάτω από την περίληψη παρατίθενται 4-5 λέξεις κλειδιά, σχετικές με το αντικείμενο της έρευνας (π.χ., *προσφυγική κρίση*), την επιστημολογία ή το θεωρητικό πλαίσιο της έρευνας

(π.χ., *λογοψυχολογία*), το πλαίσιο ή τις πηγές άντλησης δεδομένων (π.χ., *μέσα κοινωνικής δικτύωσης*), ή ακόμη και σχετικά με τη μεθοδολογία (π.χ., *κριτική λογοψυχολογία*) και κάποιο κεντρικό εύρημα της μελέτης (π.χ., *χρήση μεταφορών*).

- Συνήθως γράφουμε την περίληψη τελευταία, αφού έχει ολοκληρωθεί η συγγραφή της υπόλοιπης μελέτης.

Γ. Εισαγωγή

- Στόχος της εισαγωγής είναι να περιγράψει το θέμα της έρευνας, το ευρύτερο πλαίσιο και το επιστημονικό πεδίο στο οποίο αυτό εντάσσεται, να αιτιολογήσει τη σημασία και την (προσδοκώμενη) συνεισφορά της έρευνας.
- Η κατεύθυνση της εισαγωγής είναι συνήθως από το γενικό στο ειδικό. Ξεκινάμε με συνοπτική παρουσίαση της γενικής βιβλιογραφίας ή με την περιγραφή του πλαισίου εντός του οποίου γεννήθηκε το ενδιαφέρον της έρευνας, τα οποία παρουσιάζουμε συνοπτικά. Στη συνέχεια επικεντρωνόμαστε στις έρευνες και θεωρίες που έχουν άμεση συνάφεια με το θέμα μας. Είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι το είδος της υπάρχουσας έρευνας που θα ενταχθεί στη βιβλιογραφική ανασκόπηση εξαρτάται από την επιδιωκόμενη συνεισφορά της έρευνας. Συγκεκριμένα:

- Στην ποιοτική έρευνα εξετάζονται συχνά θέματα τα οποία έχουν μελετηθεί με ποσοτικές μεθόδους. Σε αυτές τις περιπτώσεις εντάσσουμε στην εισαγωγή την ανασκόπηση των ερευνών αυτών και επισημαίνουμε τι νέο ή τι σημαντικό προσφέρει η χρήση της ποιοτικής μεθοδολογίας (π.χ., αναδεικνύει το βίωμα ή την υποκειμενική νοηματοδότηση των κοινωνικών φαινομένων, τις δι-υποκειμενικές αναπαραστάσεις κτλ.).
- Πολλές φορές, ωστόσο, εξετάζονται ερωτήματα τα οποία δεν είναι δυνατόν να απαντηθούν με ποσοτική έρευνα. Σε αυτή την περίπτωση δεν είναι απαραίτητο να συμπεριλάβουμε έρευνες, οι οποίες μπορεί να εντάσσονται στο ευρύτερο θεματικό πεδίο της εργασίας, αλλά δεν βρίσκονται σε επιστημονικό διάλογο με αυτήν.
- Το κεφάλαιο της βιβλιογραφικής ανασκόπησης καταλήγει στο σκεπτικό της μελέτης, που εμπεριέχει αιτιολόγηση της επιλογής του ερωτήματος με βάση την υπάρχουσα γνώση για το υπό μελέτη θέμα, αλλά και των επιστημολογικών μας επιλογών.
- Κατά κανόνα, αυτό το κεφάλαιο γράφεται, ή τουλάχιστον ολοκληρώνεται, μετά την ανάλυση και τη συγγραφή των αποτελεσμάτων.

Δ. Μέθοδος

- Σκοπός αυτής της ενότητας είναι να περιγράψει με ακρίβεια τον τρόπο με τον οποίο διενεργήθηκε η έρευνα. Ενημερώνει τον αναγνώστη για το τι κάνατε και το πώς το κάνατε.
- Παρόλο που η εμπειρική γενίκευση δεν είναι στόχος της ποιοτικής έρευνας, είναι επιθυμητό

α) τα ευρήματα μιας συγκεκριμένης έρευνας να μπορούν να αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη μιας θεωρίας, β) τυχόν εφαρμογές και προεκτάσεις τους να μπορούν να αξιοποιηθούν σε ομοειδή πλαίσια. Για αυτό το λόγο, είναι απαραίτητη η λεπτομερής περιγραφή του σχεδιασμού της έρευνας, της στρατηγικής δειγματοληψίας, των μεθόδων παραγωγής δεδομένων και της ανάλυσης του υλικού.

- Η ενότητα της *Μεθόδου* χωρίζεται συνήθως στις εξής υποενότητες: α) Ερευνητικό σχέδιο, β) Συμμετέχοντες/ουσες ή πηγές δεδομένων, γ) Μέθοδος παραγωγής δεδομένων, δ) Μέθοδος ανάλυσης δεδομένων, ε) Δεοντολογικά ζητήματα.

α) Ερευνητικό σχέδιο

- Είναι το εισαγωγικό τμήμα της μεθόδου, που συμβάλει στη γεφύρωση της εισαγωγής με τη μέθοδο.
- Εδώ αναφέρουμε και αιτιολογούμε τις μεθοδολογικές επιλογές, πριν αναπτυχθούν παρακάτω.
- Σε αυτή την ενότητα συγκεκριμενοποιούμε τις επιλογές μας. Δεν επιχειρηματολογούμε συνήθως εκ νέου για ποιο λόγο ακολουθούμε ποιοτική μεθοδολογία.

β) Συμμετέχοντες/ουσες ή πηγές δεδομένων

- Αναφέρουμε τον αριθμό συμμετεχόντων/ουσών και συνεντεύξεων ή ομάδων εστίασης ή εναλλακτικά τον αριθμό πηγών δεδομένων (π.χ., εφημερίδων, ιστοσελίδων), αρχείων, περιπτώσεων κτλ., ανάλογα με τη μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε και τη μονάδα ανάλυσης.
- Περιγράφουμε τα χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων/ουσών ή των πηγών άντλησης δεδομένων.
- Περιγράφουμε τη στρατηγική δειγματοληψίας και τα κριτήρια επιλογής συμμετεχόντων/ουσών ή πηγών δεδομένων και περιπτώσεων.
- Περιγράφουμε τη διαδικασία προσέλκυσης συμμετεχόντων/ουσών.
- Αιτιολογούμε τον αριθμό συμμετεχόντων/ουσών ή περιπτώσεων και αναφέρουμε εάν αυτός άλλαξε κατά τη διαδικασία (π.χ., αν κάποιοι/ες από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες αποχώρησαν κατά τη διάρκεια της έρευνας).

γ) Μέθοδος παραγωγής δεδομένων

- Όταν αξιοποιούμε νατουραλιστικά δεδομένα (π.χ., υλικό από διαδικτυακές πηγές, αρχειακό υλικό κτλ.) τότε οι αναγκαίες πληροφορίες δίνονται στην παραπάνω υποενότητα.
- Όταν όμως χρησιμοποιούμε συνεντεύξεις και ομάδες εστίασης, παρατήρηση και εργαλεία της εθνογραφίας χρειάζεται να αναφερθούμε επίσης:
 - ο στον ιδιαίτερο τύπο συνέντευξης ή παρατήρησης που επιλέχθηκε (π.χ., ημι-δομημένη συνέντευξη, συμμετοχική παρατήρηση)

- ο στη βασική δομή του οδηγού συνέντευξης, ομάδων εστίασης ή του ημερολογίου παρατήρησης (π.χ., κάνουμε μια συνοπτική αναφορά και παραπέμπουμε στο παράρτημα, όπου συμπεριλαμβάνονται οι σχετικοί οδηγοί)
- ο στο χρόνο και τόπο πραγματοποίησής τους
- ο στα συγκεκριμένα βήματα που ακολουθήθηκαν
- ο στη διάρκειά τους
- ο στη διαδικασία καταγραφής και απομαγνητοφώνησης

δ) Μέθοδος ανάλυσης δεδομένων

- Εδώ παρουσιάζουμε τις βασικές αρχές της μεθόδου (π.χ., *Θεματική ανάλυση* ή *Λογοψυχολογία*) και συγκεκριμενοποιούμε, αν χρειάζεται, την εκδοχή που εμείς χρησιμοποιούμε (π.χ., *Κριτική Λογοψυχολογία*).
- Συγκεκριμενοποιούμε τη μονάδα ανάλυσης (π.χ., *θέμα*) ή άλλα εννοιολογικά εργαλεία (π.χ., *θέσεις υποκειμένου*).
- Περιγράφουμε τα στάδια της αναλυτικής διαδικασίας (από την αρχική κωδικοποίηση μέχρι το τελικό στάδιο).
- Τόσο σε αυτή την υποενότητα όσο και γενικότερα στη Μέθοδο παραπέμπουμε στη βιβλιογραφία της ποιοτικής έρευνας και παράλληλα δίνουμε παραδείγματα από το δικό μας εμπειρικό υλικό.

ε) Δεοντολογία

- Περιγράφουμε τον τρόπο με τον οποίο ενημερώσαμε τους συμμετέχοντες και εξασφάλισαμε τη συγκατάθεσή τους
- Αναφέρουμε ενδεχόμενα δεοντολογικά ζητήματα που ανακύπτουν από την έρευνα και πώς τα αντιμετωπίσαμε (π.χ., ένα σημαντικό ζήτημα για την έρευνα που χρησιμοποιεί διαδικτυακό υλικό είναι η ανωνυμοποίησή του).

Ε. Αποτελέσματα (Εναλλακτικά αυτή η ενότητα μπορεί να ονομάζεται *Ανάλυση*)

- Ξεκινάμε παρουσιάζοντας τις κεντρικές κατηγορίες (θέματα, γραμμές επιχειρηματολογίας) που προέκυψαν από την ανάλυση και περιγράφουμε τη δομή της ενότητας (τις υποενότητες που περιλαμβάνει).
- Οι τίτλοι των υποενότητων είναι συνήθως τα ονόματα των κεντρικών κατηγοριών, ενώ οι κατηγορίες αμέσως κατώτερου επιπέδου αποτελούν τους υπότιτλους. Οι υπόλοιπες κατηγορίες δεν δίνονται σε τίτλο, αλλά μπορούν να αναφερθούν μέσα στο κείμενο (με πλάγια γράμματα) ή να πλαισιώνουν τα αποσπάσματα από το εμπειρικό μας υλικό (να αποτελούν ουσιαστικά τίτλο του αποσπάσματος).
- Για τις πιο σημαντικές κατηγορίες δίνονται συνήθως ενδεικτικά αποσπάσματα. Ωστόσο, ο

αριθμός των αποσπασμάτων ποικίλει ανάλογα με το είδος της ανάλυσης. Στη θεματική ανάλυση μπορεί να αξιοποιούνται περισσότερα αποσπάσματα (για να φανεί το εύρος των θεμάτων) από ό,τι στη λογοψυχολογία (η οποία αναλύει σε βάθος τις ρητορικές πρακτικές και τη ρητορική οργάνωση του λόγου).

- Τα αποσπάσματα αριθμούνται και παρουσιάζονται με κάποιες πληροφορίες (κωδικός, ψευδώνυμο κτλ.), οι οποίες επιτρέπουν στον αναγνώστη να γνωρίζει αν προέρχονται από την ίδια πηγή δεδομένων ή από την ίδια συνέντευξη, αλλά δεν επιτρέπει την ταυτοποίηση προσώπων.
- Σε κάθε περίπτωση τα αποσπάσματα υποστηρίζουν την ανάλυση ή λειτουργούν ως παραδείγματα, αλλά δεν υποκαθιστούν την ανάλυση, δεν «μιλούν από μόνα τους».
- Η διαδοχή των αποσπασμάτων δεν είναι τυχαία. Ο λόγος μας είναι αφηγηματικός, ξεδιπλώνει τα κεντρικά νοήματα που ανέπτυξαν οι συμμετέχοντες, αλλά και αναδεικνύει σχέσεις μεταξύ των νοημάτων.
- Στην εισαγωγή κάθε υποενότητας είναι σημαντικό να παραθέτουμε μια σύντομη περιγραφή των κατηγοριών που εμπεριέχονται, ενώ στο τέλος μια σύνοψη των σημαντικότερων ευρημάτων.
- Ανάλογα με τη μέθοδο ανάλυσης μπορεί να είναι χρήσιμο να σχολιάσουμε πόσο συχνή ή κεντρική είναι μια κατηγορία στα σώμα των δεδομένων μας.
- Η παρουσίαση και ο σχολιασμός των ευρημάτων είναι άρρηκτα δεμένα.
- Καθώς σχολιάζουμε τα ευρήματα, κάνουμε τις απαραίτητες συνδέσεις με τη σχετική βιβλιογραφία.

ΣΤ. Συζήτηση

- Δίνουμε μία σύντομη σύνοψη των ευρημάτων μας.
- Συζητούμε επιλεγμένα θέματα σε σχέση με την υπάρχουσα βιβλιογραφία.
- Δίνουμε έμφαση στη συνεισφορά της μελέτης στις θεωρητικές εξελίξεις του σχετικού επιστημονικού πεδίου.
- Συζητούμε τις δυνητικές (άμεσες και μακροπρόθεσμες) συνέπειες και προεκτάσεις των ευρημάτων μας.
- Συζητούμε τους περιορισμούς της συγκεκριμένης μελέτης και μελλοντικές κατευθύνσεις της μελέτης του συγκεκριμένου θέματος. Προτείνουμε ερευνητικές κατευθύνσεις που χτίζουν πάνω στη δική μας μελέτη και την εμπλουτίζουν.
- Είναι δυνατόν να συμπεριλάβουμε ένα αναστοχαστικό τμήμα, στο οποίο συζητούμε ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης μελέτης, της εμπλοκής μας σε αυτή, τον τρόπο με τον οποίο συνεισφέραμε στην συγκατασκευή των ευρημάτων κτλ.

Z. Βιβλιογραφία

- Ακολουθούνται πιστά οι αρχές του Α.Ρ.Α.
- Πρέπει να υπάρχει πλήρης αντιστοίχιση μεταξύ των βιβλιογραφικών αναφορών μέσα στο κείμενο και των πηγών που περιέχονται στην τελική λίστα της βιβλιογραφίας.
- Οι αναφορές γράφονται αλφαβητικά, με βάση το λατινικό αλφάβητο, με βάση το επώνυμο του πρώτου συγγραφέα.

H. Παραρτήματα

- Περιλαμβάνουν σημαντικό για την έρευνα υλικό, που δεν εντάσσεται στο κείμενο της εργασίας, για να μην αλλοιώνει τη ροή και αλληλουχία του, όπως:
 - Οδηγός συνέντευξης ή ομάδων εστίασης ή προσχέδιο ημερολογίου παρατήρησης
 - Έντυπα ενημέρωσης και συγκατάθεσης
 - Πιθανή αλληλογραφία για πρόσβαση στο πεδίο
 - Πίνακες με ανωνυμοποιημένες πληροφορίες για τους/τις συμμετέχοντες/ουσες ή τις πηγές δεδομένων
 - Πίνακας ή Θεματικός Χάρτης με τις κατηγορίες της ανάλυσης
 - Ό,τι άλλο τυχόν υλικό παρέχει χρήσιμες πληροφορίες για τη διεξαγωγή και την κατανόηση της μελέτης
- Οι παραπομπές στο Παράρτημα γίνονται στα σχετικά σημεία του κειμένου.
- Είναι σημαντικό να μην συμπεριλάβουμε πληροφορίες που είναι δυνατόν να ταυτοποιήσουν πρόσωπα.

III. Βιβλιογραφική έρευνα

Παραδείγματα βιβλιογραφικής έρευνας μπορεί να είναι η (συστηματική ή μη) ανασκόπηση της βιβλιογραφίας σχετικά με κάποιο φαινόμενο, η κριτική επισκόπηση μιας υπάρχουσας θεωρίας ή η παρουσίαση μιας καινούριας θεωρίας. Στόχος είναι η οργάνωση, η ενσωμάτωση και η αξιολόγηση της προϋπάρχουσας έρευνας, προκειμένου να διασαφηνιστεί ένα συγκεκριμένο ερευνητικό ερώτημα. Για να επιτευχθεί αυτό συγκρίνονται θεωρίες και εντοπίζονται κενά και αντιθέσεις ή τρέχουσες διαμάχες στο συγκεκριμένο πεδίο.

Η μορφή της εργασίας διαφέρει από αυτή της ερευνητικής μελέτης (εκτός και εάν πρόκειται για συστηματική ανασκόπηση). Αντί για εισαγωγή, μέθοδο, αποτελέσματα και συζήτηση, υπάρχουν η εισαγωγή, το κυρίως μέρος και τα συμπεράσματα. Ωστόσο, κατ' αντιστοιχία με τις ερευνητικές μελέτες, περιλαμβάνονται εκτός από τον τίτλο και η περίληψη, στην οποία παρουσιάζονται το υπό μελέτη θέμα και ο σκοπός, η έκταση του φαινομένου και τα συμπεράσματα. Επίσης, στο τέλος παρατίθεται η βιβλιογραφία, σύμφωνα με τα ισχύοντα για τις ερευνητικές μελέτες.

A. Εισαγωγή

- Η εισαγωγή πρέπει να εξηγεί με σαφήνεια το ερώτημα ή θέμα. Η κατεύθυνση είναι από το γενικό προς το ειδικό.
- Είναι χρήσιμο στο τέλος της εισαγωγής να υπάρχει μια παράγραφος που να ενημερώνει τον αναγνώστη για τη δομή που θα έχει το κύριο μέρος της εργασίας.

B. Κύριο μέρος

- Η ενότητα αυτή πρέπει να παρουσιάζει τη σχετική βιβλιογραφία και τις απόψεις που υπάρχουν.
- Το τμήμα αυτό χωρίζεται σε υποενότητες, που αντανakλούν τη θεματική οργάνωση του υπό επισκόπηση υλικού
- Ένα συχνό λάθος που κάνουν οι φοιτητές/τριες είναι να οργανώνουν την εργασία τους με βάση τις συγκεκριμένες βιβλιογραφικές αναφορές που χρησιμοποιούν, ενώ κανονικά πρέπει να την οργανώνουν με βάση το σχετικό φαινόμενο ή τη θεωρία.
- Εντοπίζονται σχέσεις, αντιθέσεις και κενά στη βιβλιογραφία.
- Προτείνονται πιθανές λύσεις στα όποια προβλήματα υπάρχουν.
- Προτείνονται κατευθύνσεις προς τις οποίες πρέπει να στραφεί η μελλοντική έρευνα.

Γ. Συμπεράσματα

- Στην ενότητα αυτή κάνετε μια σύνοψη των βασικών σημείων που προέκυψαν από την βιβλιογραφική έρευνα.
- Μπορείτε να συζητήσετε τις εφαρμογές των συμπερασμάτων σας για τη θεωρία και την πράξη.